

027.7
๙๘๓๘๓
๕.๒

ความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัย

13 Aug. 2007

ปริกฤษณินพนธ์
ของ
สุภาพ กลิ่นเรือง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

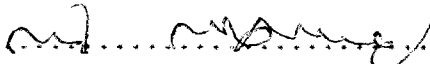
ปริกฤษณินพนธ์ สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

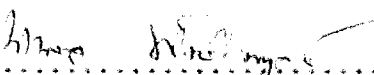
พฤษภาคม 2537

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

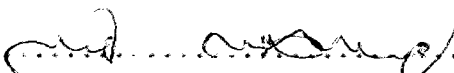
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบให้พิจารณาปัญหาเงินอุดหนุนค่าเช่าที่พัก
รับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา
และส่วนในเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

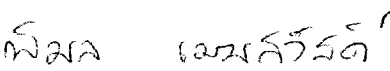
..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผดุง ส่องแสงจันทร์)

..... กรรมการ
(อาจารย์นงนวล พงษ์ไพบูลย์)

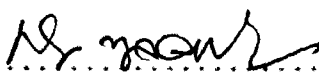
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผดุง ส่องแสงจันทร์)

..... กรรมการ
(อาจารย์นงนวล พงษ์ไพบูลย์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์พนม เมทสาส์น)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้ปริญญาโทฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ตรีของวิทยาลัยอาชีวศึกษา และส่วนในเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริรุภา ชูลสุวรรณ)

วันที่ 4 เดือน พ.ค. ๒๕.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีโดยได้รับความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์ ประธานที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ อาจารย์นงนวล พงษ์ไพบูลย์ กรรมการที่ปรึกษา และอาจารย์นิมิต เมทสวัสดิ์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ลมูล รัตติกาล ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยศรีปทุม ดร.นวนินต์ อินทมาระ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และอาจารย์นิบลศิลป์ วัฒนะพงศ์ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ เจริญ พันธุ์สีดา อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์กัศนีส์ อินทรประสิทธิ์ และคณาจารย์ในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณคณาจารย์ บรรณารักษ์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และนิสิตระดับปริญญาตรีทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ คุณสุนทรี โจ้ววัฒนะ คุณฤทธิชัย เคชะมัทนันท์ คุณกนิษฐา นาคหัสดี คุณสุภาภรณ์ อันสวน คุณสุวดีธ ช่างรงค์กุลศิริ คุณเกษร กิจจาภินันท์ และพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คุณสุพร กลิ่นเรือง คุณจงจิตต์ ชวนแสนีย์ ที่สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้รับการศึกษา อีกทั้งยังเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครู และอาจารย์ทุกท่าน ผู้วางรากฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัย

สุภาพ กลิ่นเรือง

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
การมีส่วนร่วม.....	7
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	7
ลักษณะของเงื่อนไขของการมีส่วนร่วม.....	10
รูปแบบและประโยชน์ของการมีส่วนร่วม.....	10
การแบ่งส่วนงานห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	16
งานวิจัยในประเทศ.....	18
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	21
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	21
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	26

การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ในปัจจุบัน.....	41
ความคิดเห็นของผู้ใช้ และบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด.....	49
ความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด.....	58
ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดเฉพาะ	
ข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ.....	66
เปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด.....	72
สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ และการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ.....	102
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	105
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	105
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	105
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	106
สรุปผลการศึกษา.....	108
อภิปรายผล.....	114
ข้อเสนอแนะ.....	118

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	120
ภาคผนวก.....	128
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	129
ภาคผนวก ข แผนภูมิส่วนราชการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยของรัฐ.....	131
ภาคผนวก ค แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้ และแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์.....	142
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	161

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิต อาจารย์ และบรรณารักษ์ในแต่ละมหาวิทยาลัย.....	23
2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป และรับคืน	34
3 การมี และไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ในปัจจุบัน จำแนกตามสถานภาพ.....	41
4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ จำแนกตามสถานภาพ.....	42
5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงาน ห้องสมุดของผู้ใช้ จำแนกตามสถานภาพ.....	44
6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงาน ห้องสมุดของผู้ใช้ จำแนกตามสถานภาพ.....	46
7 ความคิดเห็นของผู้ใช้และบรรณารักษ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด ของนิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์.....	50
8 ความคิดเห็นของผู้ใช้และบรรณารักษ์เกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ห้องสมุด จำแนกตามสถานภาพ.....	53
9 ความคิดเห็นของผู้ใช้และบรรณารักษ์เกี่ยวกับผู้ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน งานห้องสมุดอย่างเป็นทางการ จำแนกตามสถานภาพ.....	56
10 ความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงาน งานห้องสมุด.....	59
11 ความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงาน งานห้องสมุด.....	64

12	ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้เฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ.....	67
13	ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้เฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ.....	70
14	การเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้ต่อการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด.....	73
15	การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	77
16	การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	79
17	การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวัสดุทัศนวัสดุ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	80
18	การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	81
19	การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานบริการ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	82
20	การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	83
21	การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	85

22	การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยมีหน้าที่ช่วย บรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานวารสารและหนังสือพิมพ์ จำแนกตาม สถานภาพเป็นรายคู่.....	87
23	การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยมีหน้าที่ช่วย บรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานโสตทัศนวัสดุ จำแนกตามสถานภาพ เป็นรายคู่.....	89
24	การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยมีหน้าที่ช่วย บรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตาม สถานภาพเป็นรายคู่.....	91
25	การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยมีหน้าที่ช่วย บรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานบริการ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	93
26	การเปรียบเทียบความต้องการอย่างเห็นทางในการดำเนินงานห้องสมุดในลักษณะ คณะกรรมการเฉพาะกิจ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	95
27	การเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้ต่อการมีส่วนร่วมอย่างไม่เห็นทางในการ ดำเนินงานห้องสมุด.....	98
28	การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมอย่างไม่เห็นทางในการดำเนินงาน ห้องสมุดในลักษณะเสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์ หรือใส่กล่องรับ ความคิดเห็น จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	100

ภูมิหลัง

การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นวิธีที่เอื้อให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคลต่างๆ ในองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ และทำให้บุคคลเหล่านั้นเกิดความเข้าใจ และทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งก่อให้เกิดความคิดและความร่วมมือกันในการดำเนินงาน โดยใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และทำให้บุคคลในองค์กรยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การนัดหยุดงาน การขาดงานก็ลดน้อยลง (สมยศ นาวิการ. 2525 : 24) สำหรับห้องสมุด ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในมหาวิทยาลัยที่มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า และการวิจัยของนิสิต นักศึกษา และอาจารย์ในมหาวิทยาลัย (สาธิตดา ศษเสณี. 2530 : 2) จึงควรนำวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมเข้ามามีใช้ เพื่อให้การดำเนินงานห้องสมุดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทั้งยังจะส่งผลดีต่อการให้บริการห้องสมุดอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากที่ ซโลคัม (Slocum. 1971 : 48 -50) ได้เสนอบทความเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในรูปคณะกรรมการพบว่า การที่บรรณารักษ์เข้ามามีส่วนร่วมในรูปคณะกรรมการ ได้ช่วยก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน เนื่องจากบรรณารักษ์เกิดความพึงพอใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานและยังช่วยกระจ่ายความรับผิดชอบในการทำงาน ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ต่อห้องสมุด สำหรับมาร์ชอง (Marchant. 1982 : 782-784) ได้ศึกษาเรื่องประโยชน์ของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อห้องสมุด พบว่า บรรณารักษ์เกิดความพึงพอใจในการทำงานสูง และทำให้ผู้ใช้ได้รับสารนิเทศตรงกับความต้องการ นอกจากนี้ เบงส์ตัน และ ชิลด์ (Bengston and Shields. 1985 : 88-92) ได้ทดสอบการคาดการณ์ของมาร์ชองเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน พบว่า บรรณารักษ์มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมสูง และผู้ใช้มีความพึงพอใจในงานการมีส่วนร่วมสูงเช่นกัน

สำหรับผู้ใช้ห้องสมุดอาจกล่าวได้ว่า ความต้องการและข้อเรียกร้องต่าง ๆ ของผู้ใช้เป็นปัจจัยสำคัญของห้องสมุด ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากบริการของห้องสมุดโดยตรง และการใช้ห้องสมุดของผู้ใช้จะเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะ และจำนวนของทรัพยากร (Sharma.

1978 : 50) ในการออกแบบห้องสมุดและระบบการให้บริการจึงควรคำนึงถึงผู้ใช้เป็นสำคัญ นอกจากนั้นการให้บริการจะมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นหากผู้ใช้มีความรู้สึกว่าเป็นผู้ใช้บริการมากกว่า เป็นเพียงผู้รับบริการ (แมนมาส ชวลิต. 2529 : 116)

จากการศึกษาของแอนเดอร์สัน และมิลเลอร์ (Anderson and Miller. 1983 : 245-254) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการวางแผนห้องสมุดอัตโนมัติ : การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้ใช้พบว่า ผู้บริหารมีความมั่นใจในข้อเสนอแนะต่างๆ ของกลุ่มผู้ใช้นอกเหนือจากการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ ส่วนดันทัน (Nazir. 1984 : 75 ; citing Danton. 1963) ได้ศึกษาการดำเนินงานห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในประเทศกำลังพัฒนา พบว่า การที่คณาจารย์เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกซื้อหนังสือ นับว่าเป็นประโยชน์ต่อห้องสมุด เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในสภาพเป็นจริงในปัจจุบัน พบว่า ระบบการบริหารงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป มีระบบการดำเนินงานตามสายงานที่เรื่อกกันว่า การบริหารงานแบบรวมอำนาจ ซึ่งการบริหารงานแบบนี้เป็นการควบคุมงานทั้งหมดไว้ที่ศูนย์กลางของการบริหาร อันได้แก่ ผู้บริหารสูงสุด หรือกลุ่มผู้บริหารชั้นสูงแต่เพียงกลุ่มเดียว (จารุวรรณ สินธุโสภณ. 2527 : 35) จึงทำให้เกิดข้อบกพร่องในการดำเนินงาน ซึ่งพบได้จากงานวิจัยต่างๆ ที่มีผู้ได้เสนอไว้ เช่น งานวิจัยของบุญศิริ สุวรรณเพชร (2523 : 111) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบแผนการจัดหาวัสดุห้องสมุดของบรรณารักษ์ กับความต้องการการใช้วัสดุห้องสมุดของนักศึกษา และอาจารย์วิทยาลัยเอกชน พบว่า ความแตกต่างของแผนการจัดหาวัสดุของบรรณารักษ์ กับความต้องการใช้วัสดุห้องสมุดของนักศึกษา และอาจารย์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ งานวิจัยของชัชวาลย์ วงศ์ประเสริฐ (2531 : 224-228) ได้ศึกษาเรื่องพัฒนาการการดำเนินงานห้องสมุดในประเทศไทยจากผลการวิจัย พบว่า ในส่วนสรุปผลการสังเคราะห์ข้อค้นพบของการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุดในประเด็นงานด้านบริการถึงสาเหตุของความล้มเหลวในการใช้ห้องสมุด จากผลการวิจัยส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นว่าสาเหตุของความล้มเหลวในการค้นหาค้นข้อสนเทศของผู้ใช้ห้องสมุดเกิดจากการปฏิบัติงานของห้องสมุดมากกว่าเกิดจากผู้ให้บริการ

ดังนั้นหากห้องสมุดเปิดโอกาสให้ผู้ใช้อาคารห้องสมุด อันได้แก่ นิสิต นักศึกษา และอาจารย์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดก็จะเป็นแนวทางที่ดีที่จะช่วยให้ห้องสมุดสามารถปรับปรุง

การดำเนินงานห้องสมุดให้เป็นไปในแนวทางที่ผู้ใช้ต้องการ ทั้งยังทำให้ผู้ใช้ห้องสมุดเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของห้องสมุดมากกว่าที่จะเข้ามาใช้บริการห้องสมุดแต่เพียงอย่างเดียว จากสาเหตุที่กล่าวมา จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ รวมถึงบรรณารักษ์ต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด เพื่อที่จะนำผลที่จะได้มาใช้เป็นแนวทางให้ห้องสมุดพิจารณาในการนำไปดำเนินการให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการห้องสมุดต่อไป

๒. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ใช้ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้
3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานห้องสมุดเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด อันจะช่วยให้การบริการห้องสมุดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1 ผู้ใช้ จำนวน 99,776 คน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
ในส่วนกลาง ในปีการศึกษา 2536 (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2536 : 51-88) แบ่งเป็น

1.1.1 นิสิต จำนวน 92,266 คน ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน
72,531 คน และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 19,735 คน

1.1.2 อาจารย์ จำนวน 7,510 คน

1.2 บรรณารักษ์ จำนวน 147 คน ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในส่วนกลาง ซึ่งได้มาโดยการสอบถามจำนวนบรรณารักษ์จากห้องสมุดของ
แต่ละมหาวิทยาลัย

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ

2.1 ผู้ใช้ จำนวน 1,125 คน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
ในส่วนกลาง แบ่งเป็น

2.1.1 นิสิต จำนวน 760 คน ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน
382 คน และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 378 คน

2.1.2 อาจารย์ จำนวน 365 คน

2.2 บรรณารักษ์ จำนวน 106 คน ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในส่วนกลาง

ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ใช้ แบ่งออกเป็นดังนี้
 - 1.1 นิสิตระดับปริญญาตรี
 - 1.2 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
 - 1.3 อาจารย์
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

นิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ มีความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. มหาวิทยาลัยของรัฐในส่วนกลาง หมายถึง มหาวิทยาลัยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งมีสถานที่ตั้งอยู่ในส่วนกลาง คือ ในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑล จำนวน 10 แห่ง ได้แก่
 - 1.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
 - 1.3 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์
 - 1.4 มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
 - 1.5 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 - 1.6 มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์
 - 1.7 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี
 - 1.8 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ
 - 1.9 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
 - 1.10 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2. ผู้ใช้ หมายถึง นิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ ในมหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในส่วนกลาง ในปีการศึกษา 2536

3. บรรณารักษ์ หมายถึง บรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในส่วนกลาง ในปีการศึกษา 2536

4. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ หมายถึง ห้องสมุดกลาง หรือหน่วยงานที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น แต่ทำหน้าที่เป็นห้องสมุดกลางของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑล จำนวน 10 แห่ง ได้แก่

- 4.1 สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 4.2 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
- 4.3 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์
- 4.4 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
- 4.5 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- 4.6 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์
- 4.7 สำนักหอสมุดและบรรณสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี
- 4.8 สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ
- 4.9 ห้องสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 4.10 สำนักบรรณสารการนิเทศฯ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หมายถึง การที่นิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในงานเฉพาะด้านต่างๆ ซึ่งลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมแบ่งเป็น

5.1 การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ หมายถึง การที่นิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ มีตัวแทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อกิจการบางอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

5.1.1 คณะกรรมการประจำ หมายถึง คณะกรรมการที่ห้องสมุดจัดตั้งขึ้น โดยมีกำหนดวาระที่แน่นอน แบ่งออกเป็น

5.1.1.1 คณะกรรมการพิจารณาโอบาย ทำหน้าที่กำหนดโอบาย และให้คำแนะนำแก่ห้องสมุด ในกิจการที่เกี่ยวกับการบริหาร การวางแผน การวางแผนการใช้ห้องสมุด การกำหนด หรือพิจารณาแผนงานห้องสมุด ฯลฯ

5.1.1.2 คณะกรรมการที่ปรึกษา ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เฉพาะด้าน อันได้แก่ งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ งานวารสารและหนังสือพิมพ์ งานโสตทัศนวัสดุ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ และงานบริการ

5.1.1.3 ผู้ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานด้านต่าง ๆ อันได้แก่ งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ งานวารสารและหนังสือพิมพ์ งานโสตทัศนวัสดุ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ และงานบริการ

5.1.2 คณะกรรมการเฉพาะกิจ หมายถึง คณะกรรมการที่ห้องสมุดจัดตั้งขึ้นเพื่อพิจารณา หรือดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเป็นการชั่วคราว และเมื่อกิจการดังกล่าวสำเร็จลงไปแล้วสภาพของคณะกรรมการก็จะสิ้นสุดลง เช่น คณะกรรมการจัดสัปดาห์ห้องสมุด คณะกรรมการจัดกิจกรรมพิเศษที่ห้องสมุดจัดขึ้น เป็นต้น

5.2 การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ หมายถึง การที่นิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในลักษณะที่เป็นส่วนตัว เช่น ให้ข้อเสนอแนะโดยผ่านทางบรรณารักษ์ หรือใส่กล่องรับความคิดเห็น เป็นต้น

6. ความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หมายถึง ความรู้สึกที่ต้องการ และไม่ต้องการหรือไม่เห็นควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด ซึ่งวัดโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าจะแยกกล่าวเป็นหัวข้อดังนี้ คือ

1. การมีส่วนร่วม
 - 1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
 - 1.2 ลักษณะและเงื่อนไขของการมีส่วนร่วม
 - 1.3 รูปแบบและประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
2. การแบ่งสายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัย
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วม

คำว่า "การมีส่วนร่วม" หรือ "participation" เกิดจากแนวความคิดสำคัญ

3 ประการ คือ

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน เกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งบังเอิญเห็นพ้องต้องกันกลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลของส่วนร่วม
2. ความเคียดแค้นและความไม่พึงพอใจร่วมกัน ที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ผลักดันให้มุ่งไปสู่การรวมกลุ่มวางแผนและลงมือกระทำร่วมกัน
3. การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงหรือแบ่งกลุ่ม หรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. 2527 : 182 - 183)

ความหมายของคำว่า "การมีส่วนร่วม"

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า "การมีส่วนร่วม" ไว้ดังนี้ คือ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2523 : 288) ได้ให้ความหมาย "การมีส่วนร่วม" ว่าหมายถึง พฤติกรรม

อันก่อปรด้วยการร่วมและสมยอมประพฤติ ตามพฤติกรรมคาคหังของกลุ่มทางการและไม่ใช้ทางการ ทั้งยังเป็นการกระทำที่เปรียบเสมือนตัวนำในการก่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกันด้วย ความสมัครใจและเต็มใจ สำหรับทิมส์ (Timms. 1982 : 135 - 136) ได้ให้ความหมายซึ่ง สอดคล้องกับที่ โสรัจ แสนศิริพันธ์ (2527 : 249) อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง (2522 : 18) และประภิต จันทรศรี (2532 : 25) ได้ให้ความหมาย"การมีส่วนร่วม"ว่าหมายถึง ความร่วมมือ ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็นตรงกันและเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่เพื่อ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ส่วนสำนักงานแรงงานแห่งชาติ (International Labour Office. 1971 : 7) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า "การมีส่วนร่วม" หมายถึง ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมดำเนินการในบางสิ่งบางอย่าง และรวมถึงความรับผิดชอบด้วย ซึ่ง สอดคล้องกับโคเฮิน และอัปฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1977 : 25) ที่กล่าวว่า "การมีส่วนร่วม" คือ การเข้าร่วมงาน หรือเข้าดำเนินงานในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของชุมชนหรือองค์กร หรือ หน่วยงานต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ การปฏิบัติงาน แต่สำหรับสุริยชัย หวันแก้ว (2528 : 183) และเดวิด (Davis. 1972 : 136) ได้ให้ความหมาย "การมี ส่วนร่วม" ไปในเชิงจิตวิทยา ว่าหมายถึงการเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งใน สถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ไวท์ (เฟื่องฟ้า ฅมานุรักษ์. 2530 : 11 ; อ้างอิงมาจาก White. 1982) ได้ให้คำจำกัดความ "การมีส่วนร่วม" ว่าประกอบด้วย 3 มิติ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าอะไรควรทำ และทำอย่างไร มีส่วน เสี่ยงสละในการพัฒนาลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิด จากการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และในเรเร (อันตา นพคุณ. 2528 : 104 ; อ้างอิงมาจาก Nyerere. 1981) ได้ให้ความหมายของ "การมีส่วนร่วม" ว่า เป็น กระบวนการที่มนุษย์สามารถจะกระทำการเปลี่ยนแปลง และควบคุมสภาพแวดล้อมของตน

จากความหมายที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า "การมีส่วนร่วม" หมายถึง การที่บุคคล หรือ กลุ่มบุคคลต่างๆ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และร่วมมือกันในการดำเนินงาน เพื่อให้ งานที่กระทำบรรลุตามวัตถุประสงค์

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

นิตินันท์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 188) สุริยชัย ทวันแก้ว (2528 : 188)

ชานาญ พิมพ์รัตน์ (2530 : 40) และวิชัย โกสุมารณจินดา (2531 : 47) ได้แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง (direct participation) โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน (inclusive organization) เช่น การรวมกลุ่มเยาวชนกลุ่มต่าง ๆ
2. การมีส่วนร่วมทางอ้อม (indirect participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (representative organization) เช่น กรรมการของกลุ่ม หรือชุมชน
3. การมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ (open participation) โดยผ่านองค์กรหรือผู้แทนของประชาชน (non-representation organization) เช่น สถาบัน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้ทุกเวลา

เงื่อนไขของการมีส่วนร่วม

นิตินันท์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 186) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วม

อย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. ประชาชนต้องมีสภาพที่จะมีส่วนร่วม
2. ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม
3. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแพทแมน (Pateman, 1970 : 26) ที่อ้างถึงทฤษฎีการมีส่วนร่วม (a participation theory of democracy) ของรูสโซ (Rousseau) ว่า การมีส่วนร่วมต้องอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพ ในการตัดสินใจว่าจะเลือกในการมีส่วนร่วมหรือไม่ ที่สำคัญคือจะต้องไม่มีใครเป็นนายใคร หรือเป็นนายชีวิตแห่งใคร (one must not be master of another)

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

ในเรื่องของรูปแบบการมีส่วนร่วม มีนักวิชาการหลายท่าน กล่าวไว้ดังนี้

ชานาญ พิมพ์รัตน์ (2530 : 37-41) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. ให้ร่วมรับรู้โดยการให้ข้อมูลต่าง ๆ เพราะข้อมูลทำให้เกิดการสื่อสารข้อความ

และการสื่อสารความทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

2. ให้ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมปรึกษาหารือ และลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะต้องมีการฝึกอบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องฝึกให้บุคคลในองค์กรรู้จัก การติดต่อ หรือการสื่อสารความกัน อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ให้ร่วมจัดการ หรือบริหารงาน โดยผ่านผู้แทน เช่น อาจอยู่ในรูปแบบของ สหภาพ คณะกรรมการ

ส่วนลออาน วุฒิกรรกรักษา (2526 : 16) กิตติโชค ห้อยสิ่กู๋ (2527 : 15-16) และสัจจันต์ คาววโระกุล (2527 : 23) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้คือ

1. การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ
2. การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
3. การมีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน หรือวัสดุอุปกรณ์

แต่สำหรับแซฟปิน (อากรณพันธ์ จันทรสว่าง. 2522 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Chapin. 1971) แครี่ (Cary. 1970 : 144) และสฤษดิ์ หวันแก้ว (2528 : 189) ได้กำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้เพียง 1 ประการ คือ การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ ซึ่งไปสอดคล้องกับการนิการ ชุมดี (2524 : 13) ที่สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมว่าประกอบด้วย การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ ส่วนการมีส่วนร่วมในการบริจาควัสดุ นั้น ไปพ้องกับอักบายานี (ชวัญชัย วงศ์นิตกร. 2532 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Agbayani. 1974) ที่แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ว่าประกอบด้วย การบริจาควัสดุ และการออกความคิดเห็น

สำหรับมหาวิทยาลัย เป็นองค์กรหนึ่งที่มีแนวโน้มในการนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารมหาวิทยาลัย ซึ่งมีลักษณะการมีส่วนร่วมตามสถานการณ คือใช้สถานการณเป็นตัวกำหนดความมากน้อยของการมีส่วนร่วม ซึ่งในส่วนนี้อาจพิจารณาการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 นัย คือ

1. การมีส่วนร่วมในรูปแบบ เช่น มหาวิทยาลัยอาจเปิดโอกาสให้สมาชิกองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารมหาวิทยาลัย โดยใช้หลักการบริหารแบบบริหารโครงการเข้ามาประยุกต์ คือ การจัดทำงานเป็นโครงการพิเศษที่ต้องใช้สมาชิกองค์กรจากส่วนต่างๆ ของมหาวิทยาลัยมาทำงานเพื่อให้โครงการนั้นลุล่วงไป อีกทั้งให้สมาชิกในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในนโยบายสำคัญๆ เพราะเห็นว่าจะเป็นการเสริมสร้างให้การวินิจฉัยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. การมีส่วนร่วมในวิธีการ อาจจะทำแตกต่างกันไป เช่น อาจจะทำในกรณีที่มีการประชุมร่วมกัน โดยขอคำปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรืออาจขอมติจากที่ประชุม ที่จะใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารและสมาชิกในองค์การทราบถึงขอบเขตของงานที่จะกระทำ และถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นก็จะร่วมกันแก้ไขให้ลุล่วงไป (ทองศรี กำภู ณ อยุธยา. 2531 : 130-145)

สำหรับห้องสมุด ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยปรากฏว่า มีการนำลักษณะการมีส่วนร่วมมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุดเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้ใช้ห้องสมุด เช่น อาจารย์ ทำหน้าที่เป็นผู้เสนอแนะ แสดงความต้องการ และความสนใจที่มีต่อห้องสมุด (American Libraries Association. 1975 : 25) โดยการเสนอให้ห้องสมุดเลือกซื้อวัสดุตีพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ให้สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย (Nazir. 1984 : 72 ; citing Oderinde. 1967) ซึ่งในส่วนของการให้ข้อเสนอแนะอาจกระทำโดยผ่านทางคณะกรรมการ หรือโดยการกรอกข้อมูลลงในกล่องรับความคิดเห็น (Nazir. 1984 : 71 - 73) นอกจากนี้ห้องสมุดยังได้จัดตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายห้องสมุด (Neal. 1971 : 6 - 7 ; Lyle. 1961 : 38) เจ้าหน้าที่ห้องสมุด การควบคุม หรือดูแลอาคารห้องสมุด ผู้ใช้ห้องสมุด การบำรุงรักษาและพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด เช่น หนังสือ วารสารและวัสดุอื่น ๆ เป็นต้น

จากลักษณะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานดังกล่าว อาจแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ เป็นลักษณะของการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ซึ่งทางมหาวิทยาลัย หรือสถาบันนั้นๆ ให้การรับรอง
2. การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ เป็นลักษณะที่บุคคลต่างๆ ในองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งสามารถที่จะกระทำผ่านทางคณะกรรมการ หรือใส่กล่องรับความคิดเห็น

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

มอนดี และคณะ (ประชุม รอดประเสริฐ. 2535 : 234 ; อ้างอิงมาจาก Mondy and Associates. 1988 : 109-110) กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมว่า ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ กระตุ้นให้เกิดการทำงานร่วมกัน ทำให้ระบบการสื่อสารในหน่วยงาน

ชัดเจน และเพิ่มขวัญ และกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับสมยศ นาวิกการ (2525 : 24-27) ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมดังนี้ : เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ขวัญของ-เจ้าหน้าที่ หรือพนักงานดีขึ้น ลดการขาดงาน ลดความสูญเสียต่างๆ ทำให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลง เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา-ผู้ปฏิบัติงาน-ผู้ปฏิบัติงาน ความผูกพันของเจ้าหน้าที่ ต่อองค์กรเพิ่มขึ้น มีความไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น เพราะผู้ปฏิบัติงานจะรู้ถึงแรงจูงใจและความต้องการของฝ่ายบริหาร การรู้ถึงสิ่งเหล่านี้ทำให้พวกเขาไว้วางใจ และความตั้งใจของฝ่ายบริหาร (ความไว้วางใจ หมายถึง ความรับผิดชอบและควรจะทำให้เกิดบรรยากาศของความเคารพระหว่างกันที่นำไปสู่การอภิปรายอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา) การบริหารผู้ปฏิบัติงานมีความง่ายมากขึ้น เนื่องจากการควบคุมอย่างใกล้ชิดจะลดลง การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น เนื่องจากการรวมความรู้และความสามารถของบุคคลหลายบุคคลด้วยกันในการแก้ปัญหาจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ดีกว่า การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น และช่วยปรับปรุงทีมงานให้ดีขึ้น

การแบ่งสายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัย

จากการศึกษาการแบ่งสายงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 10 แห่ง คือ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สำนักหอสมุดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สำนักหอสมุดและบรรณสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ อาจสรุปได้ดังนี้

1. งานบริหาร หรืองานที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น แต่ทำหน้าที่งานบริหารของห้องสมุด เช่น สำนักงานผู้อำนวยการ สำนักเลขานุการ
2. งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด หรืองานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

3. งานวิเคราะห์ทรัพยากรห้องสมุด หรืองานวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการ ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

4. งานวารสารและเอกสาร หรืองานสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง

5. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ งานเทคโนโลยีทางการศึกษา

6. งานโสตทัศนศึกษา โสตทัศนวัสดุ หรืองานผลิตและเผยแพร่สารนิเทศ

7. งานบริการ

นอกเหนือจากงานหลักดังกล่าว ยังมีงานในส่วนอื่นๆ อีกเช่น งานเอกสารและสิ่งพิมพ์ ของมหาวิทยาลัย งานห้องสมุดคณะ และงานห้องสมุดวิชาเขต

จากการศึกษาเกี่ยวกับผู้ใช้ โดยให้ผู้ใช้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด อาจกล่าวได้ว่า ผู้ใช้สามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในงาน 2 ลักษณะคือ

1. งานบริหาร เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผน งบประมาณ การออกกฎระเบียบ และข้อบังคับในการใช้ห้องสมุด

2. งานด้านเทคนิค และบริการ อันได้แก่

2.1 งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการ คัดเลือกหนังสือ และสิ่งพิมพ์ ให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย และทำการพิจารณา คัดเลือกดำเนินการจัดหาหนังสือและสิ่งพิมพ์ โดยการจัดซื้อ บริจาค และแลกเปลี่ยน ตรวจรับหนังสือ และสิ่งพิมพ์ที่ได้จัดหามาใหม่ ให้มีสภาพที่ดีและรายการตรงกับกาสิ่งซื้อ ประทับตรา ลงทะเบียน แยกประเภท รวมทั้งจัดทำบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือที่ออกใหม่ แจ้งให้ผู้ใช้ทราบ

2.2 งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการแยกประเภท หนังสือทั่วไปอย่างกว้างๆ ตามลำดับความเหมาะสม และความต้องการรับค้น เพื่อเตรียมวิเคราะห์ ให้เลขหมู่ ให้หัวเรื่อง จัดทำบัตรรายการ ตรวจแก้ไขบัตรรายการ จำแนกและเรียงบัตรรายการ ใส่ตู้บัตรตามประเภทของบัตร พิมพ์ของบัตร บัตรสืบ บัตรกำหนดส่ง เขียนสันหนังสือ จัดทำรายชื่อ หนังสือ และสิ่งพิมพ์ใหม่

2.3 งานวารสารและหนังสือพิมพ์ เป็นงานที่เกี่ยวกับการพิจารณาคัดเลือก

หนังสือ และบอกรับวารสารและหนังสือพิมพ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ดำเนินการจัดซื้อ แลกเปลี่ยน และขอรับบริจาควารสาร ตรวจสอบ ลงทะเบียนและจัดเตรียมวารสารและหนังสือพิมพ์ เพื่อให้บริการ ทั้งวารสารและหนังสือพิมพ์ฉบับปัจจุบัน และฉบับล่วงเวลา พร้อมทั้งจัดทำรายชื่อ พร้อมทั้งบรรณานุกรม จัดทำสารบัญของวารสารวิชาการที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอน

2.4 งานโสตทัศนวัสดุ เป็นงานที่เกี่ยวกับการพิจารณาเลือกโสตทัศนวัสดุ

ดำเนินการจัดซื้อ แลกเปลี่ยน ขอรับบริจาค ตรวจสอบและลงทะเบียนโสตทัศนวัสดุ จัดทำรายชื่อ โสตทัศนวัสดุแต่ละประเภท บริการให้ยืม และทำสำเนาโสตทัศนวัสดุ

2.5 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นงานที่เกี่ยวกับการพิจารณาเลือก

ดำเนินการจัดซื้อ แลกเปลี่ยน ขอรับบริจาค ตรวจสอบอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่จะนำเข้ามาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุด รวมถึงให้บริการ

2.6 งานบริการ เป็นการจัดกิจกรรม และการบริการโดยการจัดหาวัสดุต่างๆ เพื่อ

อำนวยความสะดวกสบาย และช่วยเหลือผู้ใช้บริการให้ได้ใช้วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิด ทุกประเภทที่มีอยู่ในห้องสมุดให้ได้อย่างเต็มที่ โดยวิธีการต่างๆ อาทิเช่น บริการการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า งานบริการด้านการใช้ห้องสมุดและอุปกรณ์การศึกษาอื่นๆ

ซึ่งในงานทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ต่อการดำเนินงานห้องสมุด ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดศึกษามาก่อน จะมีแต่เพียงศึกษาในลักษณะใกล้เคียง ดังนี้

แอนเดอร์สัน และมิลเลอร์ (Anderson and Miller. 1983 : 245 - 254) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายห้องสมุดอัตโนมัติ : การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้ใช้ โดยได้ยึดหลักสำคัญในการวางแผนนโยบายห้องสมุดอัตโนมัติที่มหาวิทยาลัยซินิเนติ (Cincinnati University) กำหนดขึ้น คือ หลักการมีส่วนร่วม และหลักการเชิญชวนกลุ่มผู้ใช้ภายนอกและคณะกรรมการ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวางในกลุ่มผู้ใช้ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย และบุคลากรห้องสมุด และหลักการนี้ได้ถูกยอมรับตามเหตุผลที่ว่า การเปลี่ยนแปลงระบบ(บริหาร)อำนาจของห้องสมุดต้องกระทำอย่างระมัดระวัง ผู้บริหารมหาวิทยาลัยตอบสนองข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงในงานบริการตลอดจนงานปกครองโดยให้ผู้ใช้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตัดสินใจ การพัฒนาระบบสารสนเทศให้สำเร็จต้องการข้อคิดเห็นของผู้ใช้ ดังเช่นงานวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์ของเดวิด และริช (David and Rush) ที่พบว่า ผู้ใช้เป็นปัจจัยสำคัญของระบบสารสนเทศ ส่วนไพสเลย์ และพาร์คเกอร์ (Paisley and Parker) พบว่า กฎที่ใช้ในการประเมินความสำเร็จของระบบอยู่ที่ความพึงพอใจของผู้ใช้ เป็นต้น การมีส่วนร่วมของผู้ใช้จะช่วยให้ผู้ใช้มีความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นและให้การสนับสนุนข้อเสนอแนะทางการศึกษาการวางแผน ในการศึกษาครั้งนี้แอนเดอร์สันได้ทำการส่งแบบสอบถามความคิดเห็นไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นิสิต อาจารย์ ผู้บริหารบุคลากรห้องสมุดและผู้ใช้ในชุมชน จำนวน 1,000 คน พบว่า ผู้บริหารมีความมั่นใจในข้อเสนอแนะต่างๆ ของกลุ่มผู้ใช้นอกเหนือจากการมีส่วนร่วม เพราะการศึกษาผู้ใช้ได้ช่วยการขยายโครงการของมหาวิทยาลัยมีความถูกต้อง ส่วนการชักจูงผู้ใช้ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานทำให้ผู้ใช้รู้สึกเป็นเจ้าของมากขึ้น จากการสำรวจนี้ได้รับการตอบสนองอย่างดีที่ผู้ใช้ให้ความสนใจในระบบห้องสมุดและมีความตั้งใจในการร่วมวางแผนในอนาคต (การวางแผนแบบมีส่วนร่วมเป็นคำใหม่ที่ประกอบขึ้นจากคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคลากรห้องสมุด อาจารย์ และนิสิต)

มาร์ชอง (Marchant. 1982 : 782 - 784) ได้ศึกษาเรื่องประโยชน์การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อห้องสมุด ในปี ค.ศ. 1967 ซึ่งงานวิจัยเรื่องนี้ได้ถูกนำมาตีพิมพ์ลงในวารสารห้องสมุด ในปี ค.ศ. 1982 โดยวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาว่า องค์การที่ไม่หวังผลกำไร เช่น ห้องสมุด สามารถที่จะนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมเข้ามาใช้ได้หรือไม่โดยทำการศึกษากับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ใน 3 ประเด็นหลัก คือ

1. ด้านรูปแบบการบริหาร พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะช่วยส่งเสริมบรรณารักษ์ให้มีบทบาทภายในห้องสมุด โดยเปิดโอกาสให้บรรณารักษ์เข้ามามีส่วนร่วมในการวางนโยบาย ซึ่งผลที่ได้ในส่วนนี้ทำให้บรรณารักษ์เกิดความพึงพอใจในการทำงานสูง เนื่องจากในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมบรรณารักษ์ต้องได้รับความเชื่อถือ และความไว้วางใจจากผู้บริหาร
2. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดจะมีทรัพยากรหนังสือและทรัพยากรบุคคลอย่างเพียงพอ เพราะบรรณารักษ์ (ฝ่ายอ้างอิง) สามารถที่จะติดตามความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดได้เป็นอย่างดี และจะทำให้ทรัพยากรห้องสมุดทั้งเก่าและใหม่ที่ใช้ในห้องสมุดมีคุณภาพ ทั้งสารนิเทศที่บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้ก็จะตรงกับความต้องการของผู้ใช้
3. ด้านความแตกต่างของบรรณารักษ์ พบว่า บรรณารักษ์ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญต่างกันจะมีหน้าที่ที่แตกต่างกันไปตามความถนัด โดยยึดหลักการทำงานตามความถนัด (Laissez faire)

เบงสตัน และชิลด์ (Bengston and Shields. 1985 : 88 - 92) ได้ทดสอบการคาดการณ์ของมาร์ชองเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน จากการที่มาร์ชองได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในปีค.ศ. 1970 กับกลุ่มบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 22 แห่งในสหรัฐอเมริกา ต่อมาในปีค.ศ. 1981-1982 เบงสตัน และชิลด์ ได้ทำการวิจัยเรื่องนี้ซ้ำอีกครั้งกับบรรณารักษ์ห้องสมุดฮาร์โรว์ บี. ลี (Harold B. Lee Library) และคณาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนที่มหาวิทยาลัยบริงแฮมยังค์ (Brigham Young University) โดยใช้ข้อความเดิมๆกับที่มาร์ชองเคยใช้ จากผลงานวิจัยของเบงสตัน และชิลด์ พบว่า บรรณารักษ์มีความพึงพอใจในด้านความสัมพันธ์กับฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัย ($\bar{X}=3.77$) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน ($\bar{X}=4.13$) ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ($\bar{X}=4.19$) ด้านความก้าวหน้า

ในอาชีพ ($\bar{X}=4.17$) ด้านความสัมพันธ์กับผู้ใช้ห้องสมุด ($\bar{X}=3.98$) ด้านตำแหน่งหน้าที่ ($\bar{X}=4.23$) ด้านความพึงพอใจเรื่องต่างๆ ไป ($\bar{X}=3.87$) ด้านการเลื่อนตำแหน่งตามความเหมาะสม ($\bar{X}=3.46$) และจากการประเมินผู้ใช้ พบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจด้านการบริการ ความสะดวกสบายในการเข้าถึงและมวลทรัพยากร ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยของมาร์ชอง กับงานวิจัยของ เบงสตัน และซิลล์ด้านรูปแบบการดำเนินงาน พบว่า ผลการศึกษาของมาร์ชอง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.69 ขณะที่ผลการศึกษาของเบงสตัน และซิลล์ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.17 ซึ่งหมายถึงว่า รูปแบบการดำเนินงานที่มาร์ชองศึกษา บรรณารักษ์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับการดำเนินงานแบบอำนาจนิยม (Authoritarian / Benevolent) ส่วนรูปแบบการดำเนินงานที่เบงสตัน และซิลล์ศึกษา บรรณารักษ์มีความพึงพอใจในการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมมากกว่า ในด้านความพึงพอใจของบรรณารักษ์ในภาพรวม เบงสตัน และซิลล์ พบว่าบรรณารักษ์มีความพึงพอใจสูง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.87 มากกว่า การศึกษาของมาร์ชองที่บรรณารักษ์มีความพึงพอใจ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.42 และด้านการประเมินผู้ใช้ พบว่า ผลการศึกษาของมาร์ชอง กับผลการศึกษาของเบงสตัน และซิลล์อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน คือ 3.33 และ 3.40 ตามลำดับ กล่าวได้ว่า บรรณารักษ์มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมสูง และผู้ใช้มีความพึงพอใจในงานการมีส่วนร่วมสูง

ดันตัน (Nazir. 1984 : 75 ; citing Danton. 1963) ศึกษาการดำเนินงานของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศกำลังพัฒนา พบว่า การที่คณาจารย์เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกซื้อหนังสือ นับว่าเป็นประโยชน์ต่อห้องสมุด ทั้งนี้เนื่องจากคณาจารย์ทุกท่านจะมีความสนใจในการอ่านหนังสือ หนังสือพิมพ์ และวารสาร แตกต่างกันไป ทั้งยังมีโอกาสเข้าร่วมประชุม เชื่อมชมห้องสมุดต่าง ๆ มากกว่าบรรณารักษ์ จึงทำให้คณาจารย์เหล่านี้สามารถให้ข้อเสนอแนะที่ดีแก่ห้องสมุดได้

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องพบว่า ในปัจจุบันยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดทำการศึกษามาก่อน ดังนั้นงานวิจัยที่ผู้วิจัยนำเสนอในส่วนนี้เป็นแต่เพียงการเสนอความต้องการและปัญหาที่ผู้ใช้ประสบเท่านั้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้านกว้าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการบริการ ได้มีผู้ที่ศึกษาไว้หลายท่าน คือ

เชวง จำรูญจันทร์ (2525 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความต้องการใช้บริการ

ห้องสมุดของนักศึกษาวิทยาลัยครูลำปาง พบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในการใช้ทรัพยากร คือ หนังสือบนชั้นเรียงสับสนและไม่อยู่ตรงตามชั้น หนังสือที่เกี่ยวกับวิชาเอกมีน้อย ปัญหาในการสืบค้นหนังสือ คือ ค่าปรับหนังสือสูงเกินกำหนดสูงมาก ด้านบริการต่างๆ ไปที่เป็นปัญหานักศึกษา คือ ใช้บัตรรายการแล้ว แต่ไปค้นหาหนังสือที่ชั้นไม่ได้ตามต้องการ ไม่ทราบว่าหนังสือใหม่อะไรบ้าง และห้องสมุดมีกิจกรรม และบริการต่าง ๆ น้อย

รัตนา กระแสชัย (2525 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษา คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาในการใช้บริการและทรัพยากรห้องสมุดที่นักศึกษาแพทย์ประสบได้แก่ หนังสือทางการแพทย์ทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาไทย และวารสารภาษาไทยไม่เพียงพอกับความต้องการ ห้องสมุดมีสต็อกหนังสือ และอุปกรณ์จำนวนน้อย และนอกจากนี้ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับไม่ได้รับข้อมูลที่ต้องการจากการให้บริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้าของบรรณารักษ์อีกประการหนึ่งด้วย

จุฑาทิพย์ โอสภานนท์ (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต พบว่า ปัญหาในการใช้ห้องสมุดที่นักศึกษาประสบในระดับมากได้แก่ จำนวนหนังสือสำรอง และเอกสารที่ให้ยืมน้อยไป หนังสือทั่วไปที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด หนังสือที่ต้องการมีรายชื่อในบัตรรายการแต่หาตัวเล่มไม่พบ จำนวนหนังสือสำรอง เอกสาร หนังสือทั่วไป มีน้อยไม่เพียงพอ ระยะเวลาที่ให้ยืมหนังสือสำรองสั้นเกินไปและเวลาที่ยืมหนังสือออกนอกห้องสมุดไม่เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีปัญหาในด้านจำนวนหนังสือที่ให้ยืมน้อยไป การค้นหาหนังสือพิมพ์ฉบับใหม่ และวารสารหาอ่านได้ยาก อีกทั้งมีปัญหาด้านไม่ให้ยืมวารสารออกนอกห้องสมุดด้วย

มุกดา วิชญกุลปต์ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหา และความต้องการในการใช้ห้องสมุดของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาสำคัญที่อาจารย์ประสบในการใช้ห้องสมุด คือ ไม่มีห้องศึกษาค้นคว้าสำหรับอาจารย์โดยเฉพาะ ปัญหารองลงมาได้แก่ หนังสือที่เรียงบนชั้นสับสนไม่เป็นระเบียบทำให้หาหนังสือที่ต้องการได้ยาก หนังสือ และวารสารสำหรับใช้ประกอบวิชาที่สอนน้อยเกินไป รวมทั้งการจัดซื้อหนังสือใหม่ๆ ประกอบการสอนล่าช้าและอาจารย์มีความต้องการให้มวารสารเกี่ยวกับสาขาวิชาที่สอนเพิ่มขึ้น และต้องการบริเวณศึกษาค้นคว้าที่แยกเป็นสัดส่วน

2. ด้านการพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด หรือการจัดหาทรัพยากรห้องสมุด ได้มีผู้ศึกษาไว้หลายท่านคือ

พะวงพิศ เกษนทิม (2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการใช้วัสดุการสอนในห้องสมุดกลางของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ปัญหาสำคัญในการใช้วัสดุการสอนของคณาจารย์ คือ ไม่มีหนังสือและวัสดุที่ต้องการและปัญหาที่สำคัญของทรัพยากรห้องสมุดคือ ความไม่ทันสมัย ทรัพยากรไม่ตรงความต้องการ มีปริมาณทรัพยากรไม่เพียงพอ และขาดการประชาสัมพันธ์

วันทนา พานทัต (2531 : 67) ได้ศึกษาการใช้ ความต้องการ เจตคติ และปัญหาการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาในการใช้สารนิเทศที่อาจารย์ประสบมากอันดับแรก ได้แก่ การมีสารนิเทศจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการใช้ และเมื่อเปรียบเทียบกับปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาสามัญ และอาจารย์สาขาวิชาชีพ พบว่าอาจารย์สาขาวิชาชีพประสบปัญหาเรื่องการไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอใช้สารนิเทศจากหน่วยงานต่างๆ มากกว่าอาจารย์สาขาวิชาสามัญ และไม่มีโอกาสเสนอแนะการจัดหาสารนิเทศมากกว่าอาจารย์สาขาวิชาสามัญ

ศิริกุล ถาวรกุล (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ทรัพยากรของห้องสมุดเพื่อการสอนของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี พบว่า ปัญหาในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดที่อาจารย์ประสบปัญหามากที่สุด ได้แก่ ชื่อเรื่องที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด ทรัพยากรเก่าล้าสมัย และไม่มีคู่มือค้นหาเรื่องที่ต้องการ

ทั้งนี้งานวิจัยที่น่าเสนอเหล่านี้เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า สิ่งที่บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้กับสิ่งที่ผู้ใช้ต้องการไม่ตรงกัน ฉะนั้นหากห้องสมุดเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ห้องสมุดเข้ามามีส่วนร่วมแล้วอาจจะช่วยแก้ไขปัญหาดังได้ในระดับหนึ่ง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดการเกี่ยวกับข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้ใช้ จำนวน 99,776 คน ในมหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
ในส่วนกลาง ปีการศึกษา 2536 จำนวน 10 แห่ง (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2536 : 51-88)
ดังนี้คือ

- 1.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
- 1.3 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์
- 1.4 มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
- 1.5 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- 1.6 มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์
- 1.7 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 1.8 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี
- 1.9 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ
- 1.10 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

โดยแบ่งกลุ่มผู้ใช้ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.1.1 นิสิต จำนวน 92,266 คน แบ่งเป็น นิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 72,531 คน และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 19,735 คน

1.1.2 อาจารย์ จำนวน 9,437 คน

2. บรรณารักษ์ จำนวน 147 คน ที่กำลังปฏิบัติงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในส่วนกลาง จำนวน 10 แห่ง (ซึ่งได้มาโดยการสอบถามจำนวนบรรณารักษ์จากห้องสมุดของแต่ละมหาวิทยาลัย) ดังนี้ คือ

- 2.1 สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2.2 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
- 2.3 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์
- 2.4 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
- 2.5 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- 2.6 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์
- 2.7 ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 2.8 สำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี
- 2.9 สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ
- 2.10 สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้มาจากประชากรดังกล่าวข้างต้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608 - 609) โดยทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1.1 ผู้ใช้ ได้แก่

1.1.1 นิสิต ประกอบด้วย

1.1.1.1 นิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 382 คน

1.1.1.2 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 378 คน

1.1.2 อาจารย์ จำนวน 365 คน

1.2 บรรณารักษ์ จำนวน 106 คน

2. ทำการสุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม แยกตามมหาวิทยาลัยที่ศึกษา จำนวน 10 แห่ง ตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (proportional stratified sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,231 คน แบ่งเป็น นิสิต จำนวน 760 คน (นิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 382 คน และ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 378 คน) อาจารย์ จำนวน 365 คน และบรรณารักษ์ จำนวน 106 คน รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในของนิสิต อาจารย์ และบรรณารักษ์ ในแต่ละมหาวิทยาลัย

สถาบัน	จำนวนประชากร						จำนวนกลุ่มตัวอย่าง					
	นิสิต			อาจารย์	บรรณารักษ์	รวม ทั้งสิ้น	นิสิต			อาจารย์	บรรณารักษ์	รวม ทั้งสิ้น
	ระดับ ปริญญาตรี	ระดับ บัณฑิตศึกษา	รวม				ระดับ ปริญญาตรี	ระดับ บัณฑิตศึกษา	รวม			
มหาวิทยาลัยมหิดล	15,327	5,063	20,390	2,444	16	22,850	80	97	177	119	12	308
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน	12,217	2,968	15,185	1,510	16	16,711	64	57	121	73	12	206
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์	11,436	2,871	14,107	710	34	14,851	61	51	112	35	24	171
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	6,733	197	6,930	245	20	7,195	35	4	39	12	14	65
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	9,745	3,142	12,887	765	14	13,666	52	60	112	37	10	159

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้ และแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาการใช้บริการห้องสมุดของผู้ใช้ห้องสมุด
2. ศึกษาลักษณะโครงสร้างของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านการจัดแบ่งฝ่ายงานของห้องสมุด และกำหนดฝ่ายงานเพื่อใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น 6 งาน ได้แก่ งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการงานวารสารและหนังสือพิมพ์ งานโสตทัศนวัสดุ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ และงานบริการ
3. สัมภาษณ์บรรณารักษ์ที่ปฏิบัติในห้องสมุดที่ศึกษาทั้ง 10 แห่ง แห่งละ 1 คน เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด
4. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ โดยมีขอบข่ายที่ทำการศึกษาทั้ง 3 ลักษณะคือ สภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในปัจจุบันของผู้ใช้ห้องสมุด ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด และความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้
5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำ จำนวน ภาษา และความชัดเจนในข้อคำถาม หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุง
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหา ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้
 - 6.1 เป็นผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน และมีประสบการณ์ในการบริหารงานห้องสมุดมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

6.2 เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาบรรณารักษศาสตร์

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมประกันคุณภาพ เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง

8. นำแบบสอบถามที่ได้ไปห็นิสิต และอาจารย์ ที่ไม่ได้อยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในส่วนกลาง จำนวน 15 คน ได้แก่ นิสิต จำนวน 10 คน แบ่งเป็น นิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 7 คน นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 3 คน อาจารย์ จำนวน 5 คน ทดลองตอบแบบสอบถาม เพื่อความเข้าใจในภาษา และความชัดเจนของข้อความถาม

9. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาแก้ไขปรับปรุงและเสนอให้คณะกรรมการผู้ควบคุมประกันคุณภาพตรวจสอบเพื่อให้ความเห็นชอบ แล้วจึงนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

10. ลักษณะของแบบสอบถามสำหรับผู้ให้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็น จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดใน 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ได้แก่

1.1 การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการประจำ

1.2 การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจ

1.3 การมีส่วนร่วมช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลา

2. การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ

จำนวน 6 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ และแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็น

ตัวอย่างแบบสอบถามฉบับที่ 1

ความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ห้องสมุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์มีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในปัจจุบันของผู้ตอบ

แบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องหน้าข้อความตามความเป็นจริง

0. สถานภาพ

- ☐ นิสิตระดับปริญญาตรี
- ☐ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
- ☐ อาจารย์

00. สถานการณ์มีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

00.1 ปัจจุบันท่านมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หรือไม่

- ☐ มี (ให้ตอบข้อ 2.2 ต่อไป)
- ☐ ไม่มี (ให้ข้ามไปตอบในตอนที่ 2)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องหน้าข้อความตามความคิดเห็นของท่าน

0. ท่านเห็นว่า ห้องสมุดควรเปิดโอกาสให้นิสิตระดับปริญญาตรี เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หรือไม่

- ☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย ☐ ไม่มีความเห็น

00. ท่านเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด ควรเป็นรูปแบบใด

- ☐ อย่างเป็นทางการ ☐ อย่างไม่เป็นทางการ ☐ ทั้ง 2 แบบ

ตอนที่ 3 ความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อความแล้วพิจารณาเลือกคำตอบสำหรับข้อความนั้น โดยเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความต้องการของท่าน

การมีส่วนร่วม ใน การดำเนินงานห้องสมุด	ระดับความต้องการ				ถ้าตอบน้อยที่สุด โปรดให้เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	
การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ					
ก. <u>การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการประจำ</u>					
๐. ท่านต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการกำหนดนโยบายและให้คำปรึกษาซึ่งทำหน้าที่กำหนดนโยบายออกกฎระเบียบห้องสมุดและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุด					

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์

แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์มี 2 ตอน ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามลำดับขั้นดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยใช้ข้อความเช่นเดียวกับแบบสอบถามสำหรับผู้ใช้นี้ตอนที่ 2

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดเฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ สร้างโดยนำข้อความสำหรับผู้ใช้นี้ ตอนที่ 3 เฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการโดยมีค่าเฉลี่ยรวมตั้งแต่ 2.51-4.00 ซึ่งมีทั้งหมด 7 ข้อ มาสร้างเป็นแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์

3. เสนอแบบสอบถามที่สร้างให้คณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำ จำนวน ภาษา และความชัดเจนในข้อคำถาม แล้วจึงนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูล

4. ลักษณะของแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ ทั้ง 2 ตอน เป็นดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็น จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดเฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ จำนวน 7 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ความต้องการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ประกอบด้วย

1.1 การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน จำนวน 2 ข้อ

1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดโดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์

ปฏิบัติงานเป็นบางเวลา จำนวน 1 ข้อ

2. ความต้องการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ จำนวน 5 ข้อ

ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ และแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็น

ตัวอย่างแบบสอบถามฉบับที่ 2

ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดเฉพาะข้อที่ผู้ใช้

แสดงความต้องการ

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องหน้าข้อความตามความคิดเห็นของท่าน

0. ท่านเห็นว่า ห้องสมุดควรเปิดโอกาสให้นิสิตระดับปริญญาตรีเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หรือไม่

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย ☐ ไม่มีความเห็น

00. ท่านเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด ควรเป็นรูปแบบใด

☐ อย่างเป็นทางการ ☐ อย่างไม่เป็นทางการ ☐ ทั้ง 2 แบบ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดเฉพาะข้อที่ผู้ใช้

แสดงความต้องการ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อความแล้วพิจารณาเลือกคำตอบสำหรับข้อความนั้น โดย

เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

3 หมายถึง เห็นด้วยมาก

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอลหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้ง 10 แห่ง ในการแจกแบบสอบถามให้กับนิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่เข้ามาใช้ห้องสมุด จำนวน 760 ฉบับ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกกับกลุ่มตัวอย่าง และแจ้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามช่วยส่งแบบสอบถามที่ทำเสร็จแล้วที่เคาเตอร์บริการสืบค้น และผู้วิจัยมารับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2536 ถึง เดือนตุลาคม 2536 โดยได้รับคืนมาทั้งสิ้น จำนวน 760 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. ขอลหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความอนุเคราะห์จากคณาจารย์ต่างๆ ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้ง 10 แห่ง แจกแบบสอบถามให้กับอาจารย์ในคณะ โดยผู้วิจัยนำจดหมายขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถาม จำนวน 365 ฉบับ ไปยื่นที่สำนักเลขานุการคณะ และนัดวันรับแบบสอบถามคืน ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2536 ถึง เดือน กันยายน 2536 และหลังจากนั้นได้ทำการทวงถามอีก 3 ครั้ง คือ

2.1 ครั้งที่ 1 วันที่ 24 กันยายน 2536

2.2 ครั้งที่ 2 วันที่ 6 ตุลาคม 2536

2.3 ครั้งที่ 3 วันที่ 15 ตุลาคม 2536

ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น จำนวน 272 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74.52

3. ขอลหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้ง 10 แห่ง แจกแบบสอบถามให้กับบรรณารักษ์ในห้องสมุด โดยผู้วิจัยนำจดหมายขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถาม จำนวน 106 ฉบับ ไปยื่นที่สำนักเลขานุการของห้องสมุด และนัดวันรับแบบสอบถามคืน ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2536 ถึง เดือนธันวาคม 2536 และหลังจากนั้นได้ทำการทวงถามอีก 3 ครั้ง คือ

3.1 ครั้งที่ 1 วันที่ 3 ธันวาคม 2536

3.2 ครั้งที่ 2 วันที่ 17 ธันวาคม 2536

3.3 ครั้งที่ 3 วันที่ 24 ธันวาคม 2536

ได้รับแบบสอบถามคืนมา และเป็นฉบับที่สมบูรณ์รวมทั้งสิ้น จำนวน 94 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.7

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป และที่รับคืน

สถานภาพ	แบบสอบถาม	ส่งไป	ได้รับคืน	
		ฉบับ	ฉบับ	ร้อยละ
นิสิตระดับปริญญาตรี		382	382	100.0
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา		378	378	100.0
อาจารย์		365	272	74.5
บรรณารักษ์		106	94	88.7
รวม		1,231	1,126	91.5

การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้ และแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์

1. แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้ มีขั้นตอนการจัดกระทำข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในปัจจุบัน และความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ นำมาแจกแจงความถี่และหาอัตราส่วนร้อยละ

1.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด นำมาแจกแจงความถี่ และกำหนดค่าระดับความต้องการมีส่วนร่วม ดังนี้

ระดับความต้องการมีส่วนร่วม		คะแนน
มากที่สุด	เท่ากับ	4
มาก	เท่ากับ	3
น้อย	เท่ากับ	2
น้อยที่สุด หรือไม่ต้องการ	เท่ากับ	1

จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยได้กำหนดการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยความต้องการมีส่วนร่วมเป็น 2 ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 ~ 2.50	หมายความว่า	ผู้ใช้ห้องสมุดไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในด้านนั้นๆ
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 ~ 4.00	หมายความว่า	ผู้ใช้ห้องสมุดต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในด้านนั้นๆ

1.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความต้องการมีส่วนร่วมของนิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ โดยใช้ F-test และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls tests)

1.4 สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ และการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ

2. แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ มีขั้นตอนการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด นำมาแจกแจงความถี่ และหาอัตราส่วนร้อยละ

2.2 นำแบบสอบถามฉบับที่ 2 ที่ได้รับคืนมาตรวจสอบ และคัดเลือกรายข้อมูลที่สมบูรณ์ โดยนำข้อมูลความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ มาแจกแจงความถี่ และกำหนดค่าน้ำหนักระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

ระดับความคิดเห็น		คะแนน
มากที่สุด	เท่ากับ	4
มาก	เท่ากับ	3
น้อย	เท่ากับ	2
น้อยที่สุด หรือไม่เห็นควร	เท่ากับ	1

แล้วหาค่าเฉลี่ย และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้เป็น 2 ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.50 หมายความว่า บรรณารักษ์ไม่เห็นควรที่

จะให้ผู้ใช้เข้ามามีส่วน

ร่วมในการดำเนินงาน

ห้องสมุดในด้านนั้น ๆ

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 - 4.00 หมายความว่า บรรณารักษ์เห็นควรที่จะ

ให้ผู้ใช้เข้ามามีส่วนร่วม

ในการดำเนินงานห้องสมุด

ในด้านนั้น ๆ

2.3 สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ และการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ค่าสถิติพื้นฐาน

3.1.1 ค่าอัตราร้อยละ

3.1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum fx$ แทน ผลรวมคะแนนคูณกับความถี่ของคะแนนนั้น

n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

3.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534 : 73-74)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum fx)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนดิบทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

3.1.4 เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวประกอบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าสองกลุ่มโดยใช้ F-test (ฉ้วน ศำยยศ และอังคณา ศำยยศ. 2531 : 95)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มากกว่าสองกลุ่ม

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.1.5 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman-Kuels test) คำนวณจากสูตร (ฉ้วน ศำยยศ และอังคณา ศำยยศ. 2531 : 113)

$$W = q(\alpha; r, df) \sqrt{\frac{MS_e}{n}}$$

เมื่อ F แทน ค่าเปลี่ยนแปลงไปตามคู่ของกลุ่มตัวอย่างที่นำมา
เปรียบเทียบกัน

q แทน ค่าที่เป็ดได้จากตาราง Studentized range
statistic

MS_E แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนที่ได้มา
จากตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน

k แทน จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เท่ากัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ในปัจจุบัน
2. ความคิดเห็นของผู้ใช้ และบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด
3. ความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด
4. ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้

เฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ

5. เปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด
6. สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ และการมีส่วนร่วม

อย่างไม่เป็นทางการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ในปัจจุบัน

1.1 การมี และไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้

ค่าร้อยละของการมี และไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ในปัจจุบัน ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 การมี และไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ในปัจจุบัน
จำแนกตามสถานภาพ

การมีส่วนร่วม	นิสิตระดับ ปริญญาตรี	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	อาจารย์	รวม	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
มีส่วนร่วม	122	115	158	395	38.3
ไม่มีส่วนร่วม	260	263	114	637	61.7
รวม	382	378	272	1,032	100.0

จากตาราง 3 แสดงว่า ในปัจจุบันผู้ใช้ส่วนใหญ่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดคิดเป็นร้อยละ 61.7 ในขณะที่ผู้ใช้ร้อยละ 38.3 เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

1.2 รูปแบบของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้

คำร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ห้องสมุดของผู้ใช้ที่ตอบว่ามีส่วนร่วม ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ จำแนกตามสถานภาพ

รูปแบบของการมีส่วนร่วม	ความคิดเห็นของ นิสิตระดับปริญญาตรี	ความคิดเห็นของ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	ความคิดเห็นของ อาจารย์	รวม	
	ความถี่	ความถี่	ความถี่	ความถี่	ร้อยละ
อย่างเป็นทางการ	1	1	52	54	12.7
อย่างไม่เป็นทางการ	122	114	136	372	87.3
รวม	123	115	188	426	100.0

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 4 แสดงว่า ปัจจุบันผู้ใช้ส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทั้งหมด
อย่างไร้เป็นทางการ คิดเป็นร้อยละ 87.3 ในขณะที่ผู้ใช้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการเพียง
ร้อยละ 12.7

1.3 ลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้

ค่าร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการใน

การดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ที่ตอบว่ามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้

จำนวนตามสถานภาพ

ลักษณะการมีส่วนร่วม อย่างเป็นทางการ	ความคิดเห็นของ นิสิตระดับปริญญาตรี	ความคิดเห็นของ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	ความคิดเห็นของ อาจารย์	รวม	
	ความถี่	ความถี่	ความถี่	ความถี่	ร้อยละ
คณะกรรมการประจำ	1	1	32	34	57.6
คณะกรรมการเฉพาะกิจ	1	1	23	25	42.4
รวม	2	2	55	59	100.0

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ที่เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในลักษณะ
คณะกรรมการประจำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.6 ในขณะที่ผู้ใช้ร้อยละ 42.4 เข้ามามี
ส่วนร่วมในลักษณะเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจ

1.4 ลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างเป็นไม่ว่าทางการในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้

คำร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ

ในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ที่ตอบว่ามีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ ปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้

จำแนกตามสถานภาพ

ลักษณะการมีส่วนร่วม อย่างไม่เป็นทางการ	ความคิดเห็นของ นิสิตระดับปริญญาตรี	ความคิดเห็นของ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	ความคิดเห็นของ อาจารย์	รวม	
	ความถี่	ความถี่	ความถี่	ความถี่	ร้อยละ
1. ให้ข้อเสนอแนะผ่านทาง บรรณารักษ์	37	47	81	167	22.1
2. ให้ข้อเสนอแนะโดยใส่กล่องรับ ความคิดเห็น	104	79	29	212	28.8
3. เสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร รวมถึงทรัพยากรอื่น ๆ	41	45	116	202	27.0

ตาราง 6 (ต่อ)

ลักษณะการมีส่วนร่วม อย่างไรไม่เป็นทางการ	ความคิดเห็นของ นิสิตระดับปริญญาตรี	ความคิดเห็นของ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	ความคิดเห็นของ อาจารย์	รวม	
	ความถี่	ความถี่	ความถี่	ความถี่	ร้อยละ
4. ช่วยบรรณารักษ์เลือกหนังสือ วารสารและทรัพยากร ห้องสมุด	7	5	41	53	7.1
5. บริจาควัสดุตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์	22	33	61	116	15.5
รวม	211	209	382	748	100.0

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้ใช้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในลักษณะให้ข้อเสนอแนะโดยใส่กล่องรับความคิดเห็นมากที่สุดคือ ร้อยละ 28.3 รองลงมาคือ เสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร รวมถึงทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 27.0 และให้ข้อเสนอแนะโดยผ่านทางบรรณารักษ์ คิดเป็นร้อยละ 22.1

2. ความคิดเห็นของผู้ใช้ และบรรณารักษ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

2.1 ความคิดเห็นของผู้ใช้ และบรรณารักษ์เกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์

คำร้อยละความคิดเห็นของผู้ใช้ และบรรณารักษ์เกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และนิสิตระดับปริญญาตรี

ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 ความคิดเห็นของผู้ใช้ และบรรณารักษ์เกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์

นิสิต/อาจารย์ กับการเข้ามามีส่วนร่วม	ผู้ใช้			บรรณารักษ์	รวม ทั้งสิ้น	
	นิสิตระดับ ปริญญาตรี	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	อาจารย์			
	ความถี่	ความถี่	ความถี่	ความถี่	ความถี่	ร้อยละ
การให้นิสิตระดับปริญญาตรี เข้ามามีส่วนร่วม						
-เห็นด้วย	296	294	182	65	837	74.3
-ไม่เห็นด้วย	25	53	67	15	160	14.2
-ไม่มีความเห็น	61	31	23	14	129	11.5
รวม	382	378	272	94	1,126	100.0
การให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เข้ามามีส่วนร่วม						
-เห็นด้วย	296	317	211	75	899	79.8
-ไม่เห็นด้วย	21	35	43	13	112	10.0
-ไม่มีความเห็น	65	26	18	6	115	10.2
รวม	382	378	272	94	1,126	100.0
การให้อาจารย์เข้ามา มีส่วนร่วม						
-เห็นด้วย	305	333	232	86	956	85.0
-ไม่เห็นด้วย	28	17	27	4	76	6.7
-ไม่มีความเห็น	49	28	13	4	94	8.3
รวม	382	378	272	94	1,126	100.0

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้ใช้ และบรรณารักษ์ เห็นว่า ผู้ใช้ อันได้แก่ อาจารย์
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และนิสิตระดับปริญญาตรี ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด
ทุกกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 85.0 ร้อยละ 79.8 และร้อยละ 74.3 ตามลำดับ

2.2 ความคิดเห็นของผู้ใช้ และบรรณาธิการเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมใน

การดำเนินงานห้องสมุด

คำร้อยละของความคิดเห็นของผู้ใช้ และบรรณาธิการเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วม

ในการดำเนินงานห้องสมุด ปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 ความคิดเห็นของผู้ใช้ และบรรณารักษ์เกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

จำแนกตามสถานภาพ

รูปแบบการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานห้องสมุด	ผู้ใช้			บรรณารักษ์	รวม	
	นิสิตระดับ ปริญญาตรี	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	อาจารย์		ทั้งสิ้น	
	ความถี่	ความถี่	ความถี่		ความถี่	ร้อยละ
อย่างเห็นทางการ	66	47	26	6	145	12.9
อย่างไม่เห็นทางการ	79	73	65	19	236	20.9
ทั้ง 2 รูปแบบ	237	258	181	69	745	66.2
รวม	382	378	272	94	1,126	100.0

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้ใช้ และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่า รูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดควรเป็นทั้ง 2 รูปแบบมากที่สุดคือ ร้อยละ 66.2 รองลงมาคือรูปแบบอย่างใดไม่เป็นการ คิดเป็นร้อยละ 20.9 และรูปแบบอย่างเป็นการคิดเป็น ร้อยละ 12.9

2.3 ความคิดเห็นของผู้ใช้ และบรรณาธิการเกี่ยวกับผู้ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการ

ดำเนินงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการ

คำร้อยละของความคิดเห็นของผู้ใช้ และบรรณาธิการเกี่ยวกับผู้ที่ควรเข้ามามี

ส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการ ปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 ความคิดเห็นของผู้ใช้ และบรรณารักษ์เกี่ยวกับผู้ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

อย่างเป็นทางการ จำแนกตามสถานภาพ

ผู้ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการ	ผู้ใช้			บรรณารักษ์	รวม	
	นิสิตระดับปริญญาตรี	นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	อาจารย์		ทั้งสิ้น	
	ความถี่	ความถี่	ความถี่		ความถี่	ร้อยละ
นิสิตระดับปริญญาตรี	255	215	95	30	595	17.5
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	246	285	125	47	703	20.7
อาจารย์	291	317	230	78	915	27.0
ข้าราชการ	142	180	127	56	504	14.9
ผู้บริหาร	195	218	185	79	676	20.0
รวม	1,129	1,215	762	290	3,393	100.0

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้ใช้ และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ เห็นว่า อาจารย์ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการมากที่สุดคือ ร้อยละ 27.0 รองลงมาคือนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20.7 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 20.0

3. ความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

3.1 ความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด

ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
อย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ ปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 ความต้องการของผู้นิเทศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด

การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ	นิสิตระดับปริญญาตรี		นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา		อาจารย์		รวม (N=1032)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ</u>								
1. การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการประจำ								
1.1 คณะกรรมการกำหนดนโยบายและให้คำปรึกษา	2.38	0.71	2.45	0.74	2.39	0.87	2.41	0.77
1.2 คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน								
1.2.1 คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน								
พัฒนาทรัพยากรห้องสมุด	2.56	0.73	2.68	0.78	2.68	0.89	2.63	0.79
1.2.2 คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน								
วิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ	2.11	0.67	1.92	0.62	1.64	0.68	1.91	0.68
1.2.3 คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน								
วารสารและหนังสือพิมพ์	2.69	0.73	2.72	0.78	2.56	0.87	2.67	0.79
1.2.4 คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน								
วัสดุต้นวัสดุ	2.62	0.72	2.36	0.72	2.32	0.86	2.44	0.77

ตาราง 10 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมอย่างเห็นทางการ	นิสิตระดับปริญญาตรี		นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา		อาจารย์		รวม(N=1032)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.2.5 คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน เทคโนโลยีสารสนเทศ	2.62	0.80	2.56	0.85	2.22	0.92	2.49	0.86
1.2.6 คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน บริการ	2.43	0.73	2.39	0.80	1.96	0.78	2.29	0.79
1.3 การดำเนินงานห้องสมุดโดยมีหน้าที่ช่วย บรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นช่วงเวลา (PART TIME) ในงาน								
1.3.1 งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด	2.59	0.72	2.57	0.79	2.30	0.95	2.51	0.82

ตาราง 10 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมอย่างเห็นทางการ	นิสิตระดับปริญญาตรี		นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา		อาจารย์		รวม(N=1032)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.3.2 งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ	2.19	0.68	1.97	0.66	1.59	0.66	1.95	0.71
1.3.3 งานวารสาร และหนังสือพิมพ์	2.57	0.70	2.57	0.78	2.09	0.83	2.44	0.79
1.3.4 งานโสตทัศนวัสดุ	2.62	0.73	2.32	0.75	1.94	0.85	2.33	0.82
1.3.5 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ	2.55	0.78	2.46	0.85	1.94	0.87	2.36	0.86
1.3.6 งานบริการ	2.32	0.67	2.29	0.74	1.82	0.80	2.17	0.77
2. การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจ	2.45	0.70	2.27	0.68	2.14	0.81	2.30	0.74

จากตาราง 10 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของแต่ละงานตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} > 2.51$) พบว่า ผู้ใช้ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ($\bar{X} = 2.63$) คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสาร และหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 2.67$) และช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาเฉพาะงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ($\bar{X} = 2.51$) นอกเหนือจากนี้ผู้ใช้ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วม

แต่เมื่อพิจารณาผู้ใช้แต่ละกลุ่ม พบว่า อาจารย์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และนิสิตระดับปริญญาตรีต้องการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดในลักษณะคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานทรัพยากรห้องสมุด คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์ทุกกลุ่ม ยกเว้น การเข้ามามีส่วนร่วมโดยช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ที่อาจารย์ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วม

3.2 ความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงาน ห้องสมุด

ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
อย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด ปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 ความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด

การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ	นิสิตระดับปริญญาตรี		นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา		อาจารย์		รวม (N=1032)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ ในลักษณะ								
1. ในการบริจาควัสดุสิ่งตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์	2.78	0.74	2.79	0.69	2.71	0.81	2.77	0.74
2. เสนอข้อคิดเห็นโดยการพูดคุยกับบรรณารักษ์								
เป็นการส่วนตัว	2.62	0.77	2.75	0.82	2.74	0.85	2.70	0.81
3. เสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์								
หรือโดยใส่กล่องรับความคิดเห็น	2.93	0.75	2.92	0.74	2.54	0.88	2.82	0.80
4. เสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร รวมถึงทรัพย์สิน-								
รายการห้องสมุดอื่น ๆ	3.03	0.75	3.11	0.72	3.11	0.83	3.08	0.77
5. ช่วยบรรณารักษ์เลือกหนังสือ วารสาร และ								
ทรัพย์สินทางห้องสมุดอื่น ๆ	2.58	0.76	2.68	0.80	2.57	0.96	2.61	0.83

จากตาราง 11 แสดงว่า เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในแต่ละลักษณะ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} \geq 2.51$) พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดในทุกลักษณะ โดยต้องการเข้าร่วมในลักษณะเสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร รวมถึงทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ มากที่สุด ($\bar{X}=3.08$) รองลงมาคือ เสนอข้อคิดเห็น โดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์ หรือใส่กล่องรับความคิดเห็น ($\bar{X}=2.82$)

4. ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้เฉพาะข้อที่ ผู้ใช้แสดงความต้องการ

แบบสอบถามความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้
เฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ตั้งแต่ 2.51-4.00 ซึ่งมีทั้งหมด 7 ข้อ
ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงาน ห้องสมุดของผู้ใช้เฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ

ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วม
อย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้เฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ ปรากฏดัง
ตาราง 12

ตาราง 12 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้

เฉพาะข้อที่ผู้ให้แสดงความต้องการ

การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ	นิสิตระดับปริญญาตรี		นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา		อาจารย์		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ								
1.1 คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน								
1.1.1 คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน พัฒนาทรัพยากรห้องสมุด	1.99	0.79	2.47	0.90	3.33	0.88	2.60	0.71
1.1.2 คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน วารสาร และหนังสือพิมพ์	2.04	0.89	2.51	0.95	3.32	0.88	2.62	0.76
1.2 การมีส่วนร่วมดำเนินงานห้องสมุดโดยมี หน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบาง เวลา (PART TIME) ในงานพัฒนาทรัพยากร ห้องสมุด	1.70	0.79	2.29	0.91	2.98	1.05	2.33	0.75

จากตาราง 12 แสดงว่า บรรณารักษ์เห็นว่า ผู้ใช้ควรเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ในลักษณะคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์มากที่สุด ($\bar{X}=2.62$) รองลงมา คือ คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ($\bar{X}=2.60$)

แต่เมื่อบรรณารักษ์พิจารณาเป็นรายกลุ่ม บรรณารักษ์เห็นว่า อาจารย์ควรเข้ามามีส่วนร่วม อย่างเป็นทางการทุกข้อ คือ ในลักษณะคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ($\bar{X}=3.33$) และคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์ ($\bar{X}=3.32$) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดโดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานพัฒนา ทรัพยากรห้องสมุด ($\bar{X}=2.98$)

ส่วนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา บรรณารักษ์เห็นว่า ควรเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการใน ลักษณะคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์ ($\bar{X}=2.51$) เท่านั้น

แต่สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี บรรณารักษ์เห็นว่า ไม่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ห้องสมุดอย่างเป็นทางการในทุกข้อ

4.2 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงาน
ห้องสมุดของผู้ใช้เฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ

ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วม
อย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้เฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ ปรากฏ
ดังตาราง 13

ตาราง 13 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ห้องสมุด

เฉพาะผู้ที่แสดงความต้องการ

การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ	นิสิตระดับปริญญาตรี		นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา		อาจารย์		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ ในลักษณะ								
1.1 ในการบริจาควัสดุสิ่งพิมพ์และไม้นิตยสาร	2.69	0.95	2.86	0.95	3.28	0.82	2.94	0.81
1.2 เสนอข้อคิดเห็นโดยการพูดคุยกับบรรณารักษ์ เป็นการส่วนตัว	2.79	0.96	2.99	0.87	3.26	0.84	3.01	0.81
1.3 เสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึง บรรณารักษ์ หรือใส่กล่องรับความคิดเห็น	3.05	0.91	3.16	0.79	3.28	0.83	3.16	0.75
1.4 เสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร รวมถึง ทรัพยากรห้องสมุดอื่น ๆ	2.82	0.93	3.11	0.86	3.53	0.69	3.15	0.72
1.5 ช่วยบรรณารักษ์เลือกหนังสือ วารสารและ ทรัพยากรห้องสมุดอื่น ๆ	2.18	0.93	2.68	0.92	3.37	0.90	2.74	0.78

ส่วนอาจารย์ 13 คนมีแนวโน้มที่จะเห็นว่าควรให้ความสำคัญกับรายชื่อบรรณารักษ์น้อยลงกว่าเดิม (ค่าเฉลี่ย = 1.9) เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่าร้อยละ 50 ของผู้ที่ใช้จริงมีความเห็นว่าการให้ความสำคัญกับรายชื่อบรรณารักษ์ (X=2.51) บรรณารักษ์เห็นว่า ผู้ใช้ควรให้ความสำคัญในส่วนงานการดำเนินงานห้องสมุดอย่าง ไม่เป็นทางการในลักษณะ โดยเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะเสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์ หรือใช้กล่องรับความคิดเห็นมากที่สุด (X=3.16) รองลงมาคือ เสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร รวมถึงทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ (X=3.15) เสนอข้อคิดเห็นโดยตรงพูดคุยกับบรรณารักษ์เป็นการส่วนตัว (X=3.01) ในการสำรวจสิ่งที่ตีพิมพ์จะไม่ตีพิมพ์ (X=2.94) และช่วยบรรณารักษ์เลือกหนังสือ วารสาร และทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ (X= 2.74)

เมื่อบรรณารักษ์พิจารณาเป็นรายกลุ่ม บรรณารักษ์เห็นว่า นิสิตระดับปริญญาตรี ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่าง ไม่เป็นทางการในลักษณะเสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์ หรือใช้กล่องรับความคิดเห็นมากที่สุด (X=3.05) รองลงมาคือ เสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร และทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ (X=2.82)

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา บรรณารักษ์เห็นว่า ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่าง ไม่เป็นทางการในลักษณะเสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์ หรือใช้กล่องรับความคิดเห็นมากที่สุด (X=3.16) รองลงมาคือ เสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร และทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ (X=3.11)

ส่วนอาจารย์ บรรณารักษ์เห็นว่า ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่าง ไม่เป็นทางการในลักษณะเสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร รวมถึงทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ มากที่สุด (X=3.35) รองลงมาคือ ช่วยบรรณารักษ์เลือกหนังสือ วารสาร และทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ (X=3.37)

5. การเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

5.1 การเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้ต่อการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ

ในการดำเนินงานห้องสมุด โดยใช้ F-test ปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 การเปรียบเทียบความต้องการของนักใช้คอมพิวเตอร์มีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด

การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ	ระหว่างกลุ่ม		ภายในกลุ่ม		F
	df	MS	df	MS	
1. การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการประจำ					
1.1 คณะกรรมการกำหนดนโยบายและให้คำปรึกษา	2	0.42	1029	0.59	0.71
1.2 คณะกรรมการศึกษาเฉพาะงาน					
1.2.1 คณะกรรมการศึกษาเฉพาะงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด	2	1.39	1029	0.62	2.24
1.2.2 คณะกรรมการศึกษาเฉพาะงานวิเคราะห์แหล่งทุนและทำรายการ	2	17.65	1029	0.43	41.09**
1.2.3 คณะกรรมการศึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์	2	2.28	1029	0.62	3.65*
1.2.4 คณะกรรมการศึกษาเฉพาะงานวัสดุทัศนวัสดุ	2	9.25	1029	0.56	15.96**
1.2.5 คณะกรรมการศึกษาเฉพาะงานเทคโนโลยีสารสนเทศ	2	13.79	1029	0.72	19.17**

ตาราง 14 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมอย่างเห็นทางการ	ระหว่างกลุ่ม		ภายในกลุ่ม		F
	df	MS	df	MS	
1.2.6 คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน บริการ	2	20.61	1029	0.59	34.77**
1.3 การดำเนินงานห้องสมุดโดยมีหน้าที่ช่วย บรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลา (PART TIME) ในงาน					
1.3.1 งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด	2	7.95	1029	0.66	12.03**
1.3.2 งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ	2	27.79	1029	0.45	61.89**
1.3.3 งานวารสาร และหนังสือพิมพ์	2	22.99	1029	0.58	39.51**
1.3.4 งานโสตทัศนวัสดุ	2	36.41	1029	0.59	61.10**
1.3.5 งานเทคโนโลยีสารนิเทศ	2	32.02	1029	0.68	46.76**
1.3.6 งานบริการ	2	24.44	1029	0.54	45.31**

ตาราง 14 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ	ระหว่างกลุ่ม		ภายในกลุ่ม		F
	df	MS	df	MS	
2. การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจ	2	7.65	1029	0.53	14.53**
รวม	2	11.09	1029	0.22	49.93**

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 แสดงว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ใช้มีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการในลักษณะการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวิเคราะห์เลขหมู่ และทำรายการ คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานโสตทัศนวัสดุ คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานบริการ รวมทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดโดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ งานวารสารและหนังสือพิมพ์ งานโสตทัศนวัสดุ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ งานบริการ และการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการ ในเรื่องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการกำหนดนโยบายและให้คำปรึกษา คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด รวมทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดโดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด และงานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ ผู้ใช้มีระดับความต้องการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบต่อไปว่าระหว่างนิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์คณาจารย์มีระดับความต้องการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการแตกต่างกัน จึงได้ทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของนิวแมน-คูลส์ ผลปรากฏดังตาราง 15-26

5.1.1 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน
ที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่ ปรากฏดังตาราง 15-19

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะ

งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

คณะกรรมการที่ปรึกษางานเฉพาะ วิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ		อาจารย์	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	นิสิตระดับ ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	1.64	1.92	2.11
อาจารย์	1.64	—	0.28**	0.47**
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	1.92	—	—	0.19**
นิสิตระดับปริญญาตรี	2.11	—	—	—

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 แสดงว่า ทุกคู่มีระดับความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา
 งานงานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่
 นิสิตระดับปริญญาตรี มีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และนิสิตระดับ
 บัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมสูงกว่าอาจารย์เช่นกัน

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสาร
และหนังสือพิมพ์ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสาร และหนังสือพิมพ์	ค่าเฉลี่ย	อาจารย์	นิสิตระดับ ปริญญาตรี	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา
	$\bar{X}$	2.56	2.69	2.72
อาจารย์	2.56	-	0.13*	0.16*
นิสิตระดับปริญญาตรี	2.69	-	-	0.03
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	2.72	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่า นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์แตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และนิสิตระดับปริญญาตรีมีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานโสตทัศนวัสดุ
จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน โสตทัศนวัสดุ	ค่าเฉลี่ย	อาจารย์	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	นิสิตระดับ ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	2.32	2.36	2.62
อาจารย์	2.32	-	0.04	0.30**
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	2.36	-	-	0.26**
นิสิตระดับปริญญาตรี	2.62	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 แสดงว่า นิสิตระดับปริญญาตรีมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานโสตทัศนวัสดุแตกต่างจากอาจารย์ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรีมีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานเทคโนโลยี-
สารสนเทศ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน เทคโนโลยีสารสนเทศ	ค่าเฉลี่ย	อาจารย์	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	นิสิตระดับ ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	2.22	2.56	2.62
อาจารย์	2.22	-	0.34**	0.40**
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	2.56	-	-	0.06
นิสิตระดับปริญญาตรี	2.62	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 แสดงว่า นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

ตาราง 19 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานบริการ

จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานบริการ	ค่าเฉลี่ย	อาจารย์	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	นิสิตระดับ ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	1.96	2.39	2.43
อาจารย์	1.96	-	0.43**	0.47**
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	2.39	-	-	0.04
นิสิตระดับปริญญาตรี	2.43	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 แสดงว่า นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานบริการแตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

5.1.2 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดโดยมี

หน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาที่พบความแตกต่าง เป็นรายคู่ ปรากฏดังตาราง 20-26

ตาราง 20 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยมีหน้าที่ช่วย

บรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด	ค่าเฉลี่ย	อาจารย์	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	นิสิตระดับ ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	2.30	2.57	2.59
อาจารย์	2.30	-	0.27**	0.29**
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	2.57	-	-	0.02
นิสิตระดับปริญญาตรี	2.59	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 แสดงว่านิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดโดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุดแตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

ตาราง 21 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด
โดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ
จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ	ค่าเฉลี่ย	อาจารย์	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	นิสิตระดับ ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	1.59	1.97	2.19
อาจารย์	1.59	-	0.38**	0.60**
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	1.97	-	-	0.22**
นิสิตระดับปริญญาตรี	2.19	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 21 แสดงว่า ทุกคู่มีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรีมีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์เช่นกัน

ตาราง 22 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด

โดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานวารสารและหนังสือพิมพ์

จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

งานวารสาร และหนังสือพิมพ์	ค่าเฉลี่ย	อาจารย์	นิสิตระดับ ปริญญาตรี	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา
	$\bar{X}$	2.10	2.57	2.57
อาจารย์	2.10	-	0.47**	0.47**
นิสิตระดับปริญญาตรี	2.57	-	-	-
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	2.57	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 22 แสดงว่า นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดโดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานวารสารและหนังสือพิมพ์แตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรีและนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

ตาราง 23 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด โดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานโสตทัศนวัสดุ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

งานโสตทัศนวัสดุ	ค่าเฉลี่ย	อาจารย์	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	นิสิตระดับ ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	1.94	2.32	2.62
อาจารย์	1.94	-	0.38**	0.68**
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	2.32	-	-	0.30**
นิสิตระดับปริญญาตรี	2.62	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 23 แสดงว่า ทุกคู่มีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดโดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานโสตทัศนวัสดุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรีมีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์เช่นกัน

ตาราง 24 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด
โดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวนตาม
สถานภาพเป็นรายคู่

งานเทคโนโลยีสารสนเทศ	ค่าเฉลี่ย	อาจารย์	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	นิสิตระดับ ปริญญาตรี
	X	1.94	2.46	2.52
อาจารย์	1.94	-	0.52**	0.58**
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	2.46	-	-	0.06
นิสิตระดับปริญญาตรี	2.52	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 24 แสดงว่า นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดโดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

ตาราง 25 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด
โดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานบริการ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

งานบริการ	ค่าเฉลี่ย	อาจารย์	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	นิสิตระดับ ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	1.82	2.29	2.32
อาจารย์	1.82	-	0.47**	0.50**
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	2.29	-	-	0.03
นิสิตระดับปริญญาตรี	2.32	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 25 แสดงว่า นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานบริการแตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

ตาราง 26 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด

ในลักษณะคณะกรรมการเฉพาะกิจ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

คณะกรรมการเฉพาะกิจ	ค่าเฉลี่ย	อาจารย์	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	นิสิตระดับ ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	2.14	2.27	2.45
อาจารย์	2.14	-	0.13**	0.31**
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	2.27	-	-	0.18**
นิสิตระดับปริญญาตรี	2.45	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 26 แสดงว่า ทุกคู่มีระดับความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรีมีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์เช่นกัน

5.2 การเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้ต่อการมีส่วนร่วมอย่างไม่ใช่ทางการ
ในการดำเนินงานต้องสรุป โดยใช้ F-test ปรากฏดังตาราง 27

ตาราง 27 การเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้ต่อการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด

การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ	ระหว่างกลุ่ม		ภายในกลุ่ม		F
	df	MS	df	MS	
<u>การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ</u>					
1. ในการขีวาคัดสิ่งตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์	2	0.55	1029	0.55	0.99
2. เสนอข้อคิดเห็นโดยการพูดคุยกับบรรณารักษ์ เป็นการส่วนตัว	2	2.04	1029	0.85	3.11
3. เสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์ หรือใส่กล่องรับความคิดเห็น	2	14.43	1029	0.61	23.61**
4. เสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร รวมถึง ทรัพยากรห้องสมุดอื่น ๆ	2	0.82	1029	0.59	1.39
5. ช่วยบรรณารักษ์เลือกหนังสือ วารสาร และ ทรัพยากรห้องสมุดอื่น ๆ	2	1.41	1029	0.69	2.04
รวม	2	1.10	1029	0.30	3.61*

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

จากตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบโดยรวมแสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้มีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างไม่เป็นทางการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ใช้มีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างไม่เป็นทางการในลักษณะเสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์ หรือโดยใส่กล่องรับความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างไม่เป็นทางการ ในเรื่องการบริหารวัสดุสิ่งตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์ การเสนอข้อคิดเห็นโดยการพูดคุยกับบรรณารักษ์เป็นการส่วนตัว การเสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร รวมถึงทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ และการช่วยบรรณารักษ์เลือกหนังสือ วารสาร และทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ ผู้ใช้มีระดับความต้องการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบต่อไปว่าระหว่างนิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ ผู้ใดมีระดับความต้องการต่อการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการแตกต่างกัน จึงได้ทำการทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของนิวแมน-คูลส์ ปรากฏดังตาราง 28

ตาราง 28 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด
 ในลักษณะเสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์ หรือใส่กล่องรับความคิดเห็น จำแนกตาม
 สถานภาพเป็นรายคู่

เสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึง บรรณารักษ์ หรือโดยใส่กล่องรับ ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	อาจารย์	นิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	นิสิตระดับ ปริญญาตรี
	$\bar{X}$	2.54	2.92	2.93
อาจารย์	2.54	-	0.38**	0.39**
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	2.92	-	-	0.01
นิสิตระดับปริญญาตรี	2.93	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 28 แสดงว่า นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์ หรือโดยใส่กล่องรับความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

6. สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ และการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ

6.1 ข้อเสนอแนะของผู้ใช้

6.1.1 การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ

6.1.1.1 การเปิดโอกาสให้ผู้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ เป็นแนวคิดที่ดีสำหรับการบริหารห้องสมุดให้เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช่มากที่สุด แต่สำหรับอาจารย์ต้องมีภาระเกี่ยวกับงานสอน หรืองานบริหารอื่นๆ ทำให้ระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดไม่สูงเท่าที่ควร ดังนั้นถ้ามีการกำหนดเรื่องนี้ไว้เป็นส่วนหนึ่งของงานบริหารคณะที่ต้องมีอาจารย์รับผิดชอบจะก่อให้เกิดผลดีในแง่ปฏิบัติ

6.1.1.2 ห้องสมุดควรดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานจากนิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ของภาควิชาต่างๆ เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และความต้องการที่เปลี่ยนแปลงตามหลักสูตร และยุคสมัย คณะกรรมการที่จัดตั้งควรประกอบด้วยตัวแทนจากฝ่าย อาจารย์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา นิสิตระดับปริญญาตรีและเจ้าหน้าที่ห้องสมุดฝ่ายละเท่าๆ กัน โดยมีวิธีการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณภาพ และมีความรู้ความสามารถที่จะทำงานด้านนี้ และควรมีการเลือกใหม่ทุกๆ 2 - 3 ปี เพื่อหมุนเวียนให้บุคคลอื่นได้เข้ามามีส่วนร่วม

6.1.1.3 ห้องสมุดควรจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ และแนะนำการใช้ห้องสมุด หนังสือ ในลักษณะที่จัดทำกับกลุ่มนักศึกษา โดยอาจมีอาจารย์ประจำภาควิชาเป็นที่ปรึกษาได้

6.1.1.4 ปัจจุบันผู้ใช้ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดมากเท่าที่ควร ดังนั้นควรจะมีการส่งเสริมให้ผู้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของห้องสมุดมากขึ้น นอกจากการเป็นผู้ยืมแต่เพียงอย่างเดียว ขณะเดียวกันควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้าห้องสมุดได้ทราบด้วย

6.1.1.5 ควรให้ผู้เรียน หรือศึกษาทางบรรณารักษ์โดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมจะเกิดประโยชน์มากกว่า เพราะอย่างน้อยผู้เรียนก็จะได้นำวิชาความรู้ที่เรียนมาเข้าให้เกิดประโยชน์

6.1.1.6 การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ อาจทำให้ผู้ที่มีส่วนร่วมต้องเสียเวลามากในการประชุม เพื่อเสนอข้อคิดเห็นในแต่ละครั้ง

6.1.1.7 การมีส่วนร่วมไม่ควรพึ่งวิตรอน สิทธิของบรรณารักษ์ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงาน การตัดสินใจ หรือการประเมินงานใด ๆ

6.1.2 การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ

6.2.1.1 การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ จะทำให้บรรณารักษ์ได้รับความคิดเห็นจากผู้ใช้บริการมาก เพราะผู้ใช้ห้องสมุดสามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับห้องสมุดได้อย่างเต็มที่

6.2.1.2 มีความสะดวก และคล่องตัว เพราะเมื่อต้องการแนะนำสิ่งใดต่อห้องสมุดก็เสนอได้ตามต้องการ ไม่เป็นการผูกมัด

6.2.1.3 การแสดงความคิดเห็นโดยใส่กล่องรับความคิดเห็นนั้น เมื่อมีผู้แสดงความคิดเห็นไปแล้ว บรรณารักษ์ควรรับดำเนินการ

6.2 ข้อเสนอแนะของบรรณารักษ์

6.2.1 การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ

6.2.1.1 คณะจารย์ควรจะส่งตัวแทนแต่ละคณะมาร่วมเป็นคณะกรรมการซึ่งจะช่วยทำให้ห้องสมุดสามารถดำเนินงานให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนของอาจารย์ ส่วนนิสิตนักศึกษา นั้นจะต้องพิจารณาให้รอบคอบในเรื่องการบรรลุนิติภาวะทางการตัดสินใจ

6.2.1.2 กลุ่มบุคคลที่มีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ควรประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในหลักสูตรการเรียนการสอนแต่ละสาขาวิชา และรู้จักนำข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้มีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจด้วย

6.2.1.3 การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ จะต้องมีการเลือกสรร และควรเลือกผู้ที่ยินดีให้ความร่วมมือ มีเวลาให้ และมีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ที่ห้องสมุดต้องการ

6.2.2 การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ

6.2.2.1 ผู้ใช้ทุกกลุ่มควรเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ เพราะจะทำให้บรรณารักษ์ได้แนวคิดที่หลากหลายจากบุคคลหลายกลุ่ม แต่ก็ต้องนำมาพิจารณาถ่วงน้ำหนักอีกครั้ง เพราะผู้ใช้ส่วนมากต้องการอะไรที่รวดเร็วถูกใจตนเอง ในขณะที่ห้องสมุดซึ่งอาจจะขาดความพร้อมหลาย ๆ อย่าง อันเนื่องมาจากปัจจัยด้านงบประมาณ หรือบุคลากร ฯลฯ

6.2.2.2 นิสิต นักศึกษาทุกระดับ อาจารย์ ตลอดจนบุคลากรตำแหน่งต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างไม่เป็นทางการได้ และห้องสมุดควรเปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และนำข้อสรุปจากความคิดเห็นเหล่านั้นมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดต่อไป

6.2.2.3 ผู้ใช้ทุกคน ควรได้รับการเชิญชวน และกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในด้านนี้มากขึ้น โดยอาจจะเป็นกิจกรรมของผู้ใช้เองแต่เชิญชวนให้ห้องสมุดเข้าร่วม เช่น การจัดกิจกรรม สัมมนา อภิปราย ฯลฯ หากมีส่วนเกี่ยวข้องกับบรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรม หรือเป็นวิทยากร ทั้งนี้การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการควรเปิดกว้างถึงผู้ใช้ที่เป็นบุคคลภายนอก หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสื่อมวลชนต่าง ๆ ด้วย

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ห้องสมุด สรุปตามลำดับดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ใช้ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้
3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

นิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ มีความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มแยกตามมหาวิทยาลัยที่ศึกษา ตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (proportional stratified random sampling) ประกอบด้วย

1.1 ผู้ใช้ในมหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในส่วนกลาง ในปีการศึกษา 2536 จำนวน 1,125 คน แบ่งเป็น นิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 382 คน นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 378 คน และอาจารย์ จำนวน 365 คน

1.2 บรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในส่วนกลาง ในปีการศึกษา 2536 จำนวน 106 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,231 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ฉบับ คือ

2.1 แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็น

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดใน 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ได้แก่

- 1.1 การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการประจำ
- 1.2 การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจ
- 1.3 การมีส่วนร่วมช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลา

2. การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ

เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ และแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็น

2.2 แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็น

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดเฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ ซึ่งได้จากผลการตอบแบบสอบถามตอนที่ 3 ของผู้ใช้ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ความต้องการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ประกอบด้วย
 - 1.1 การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน
 - 1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดโดยมีหน้าที่ช่วย

บรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลา

2. ความต้องการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ

เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ และแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัย และคณาจารย์ต่างๆ ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้ง 10 แห่ง ในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ และบรรณารักษ์ โดยผู้วิจัยได้แจกและเก็บแบบสอบถามคืน ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2536 ถึงเดือนธันวาคม 2536

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และนำมาตรวจให้คะแนนเรียบร้อย แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS เพื่อคำนวณหาค่าดังนี้

4.1 หาค่าร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในปัจจุบันและความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

4.2 หาค่าเฉลี่ยระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด และความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดเฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ

4.3 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความต้องการมีส่วนร่วมของนิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ โดยใช้สถิติ F-test เมื่อ F มีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls tests)

4.4 สรุปเหตุผล และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ และการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้

1.1 ปัจจุบันผู้ใช้ส่วนใหญ่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดคิดเป็นร้อยละ 61.7 ในขณะที่ผู้ใช้ร้อยละ 38.3 เข้ามามีส่วนร่วม

1.2 รูปแบบของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ที่มีส่วนร่วมส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการคิดเป็นร้อยละ 87.3 ส่วนผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการมีเพียงร้อยละ 12.7

1.3 ผู้ใช้ที่มีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะคณะกรรมการประจำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.6 ส่วนอีกร้อยละ 42.4 เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะคณะกรรมการเฉพาะกิจ

1.4 ผู้ใช้ที่มีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ ส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะให้ข้อเสนอแนะโดยใส่กล่องรับความคิดเห็นมากที่สุดคือ ร้อยละ 28.3 รองลงมาคือ เสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร รวมถึงทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 27.0 และให้ข้อเสนอแนะโดยผ่านทางบรรณารักษ์ คิดเป็นร้อยละ 22.1

2. ความคิดเห็นของผู้ใช้ และบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

2.1 ผู้ใช้แต่ละกลุ่มคือ อาจารย์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และนิสิตระดับปริญญาตรี ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดทุกกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 85.0 ร้อยละ 79.8 และร้อยละ 74.3 ตามลำดับ

2.2 รูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดควรเป็นทั้ง 2 รูปแบบมากที่สุดคือ ร้อยละ 66.2 รองลงมาคือ รูปแบบอย่างไม่เป็นทางการ คิดเป็นร้อยละ 20.9 และรูปแบบอย่างเป็นทางการ คิดเป็นร้อยละ 12.9

2.3 ผู้ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการมากที่สุดคือ อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 27.0 รองลงมาคือ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20.7 และผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 20.0

3. ความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

3.1 ความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ในการดำเนินงานห้องสมุด เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมตามเกณฑ์ที่กำหนดพบว่า ผู้ใช้ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ใช้ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ($\bar{X}=2.63$) คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์ ($\bar{X}=2.67$) และช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติ

งานเป็นบางเวลาเฉพาะงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ($\bar{X}=2.51$) ข้ออื่นๆ นอกเหนือจากนี้ผู้ใช้ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วม

3.2 ความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด พบว่า ผู้ใช้ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดทุกข้อ โดยต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะเสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร รวมถึงทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ มากที่สุด ($\bar{X}=3.08$) รองลงมาคือ เสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์ หรือใส่กล่องรับความคิดเห็น ($\bar{X}=2.82$)

4. ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้เฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ

4.1 บรรณารักษ์ เห็นว่า ผู้ใช้ควรเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในลักษณะคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสาร และหนังสือพิมพ์มากที่สุด ($\bar{X}=2.62$) รองลงมาคือ คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ($\bar{X}=2.60$) ส่วนการมีส่วนร่วมโดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุดนั้น บรรณารักษ์เห็นว่าผู้ใช้ไม่ควรเข้ามามีส่วนร่วม ($\bar{X}=2.33$) อนึ่งเมื่อพิจารณาแยกเป็นแต่ละกลุ่มผู้ใช้แล้ว บรรณารักษ์เห็นว่าผู้ใช้ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในงานต่างๆ ทั้ง 3 งานดังกล่าวนี้มีเพียงกลุ่มเดียวคือ อาจารย์ส่วนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาควรเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์เท่านั้น สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีนั้น บรรณารักษ์ไม่เห็นควรให้เข้ามามีส่วนร่วมในงานใดๆ เลย

4.2 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้เฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ เมื่อพิจารณาโดยรวมบรรณารักษ์เห็นว่าผู้ใช้ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างไม่เป็นทางการทุกข้อ โดยเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะเสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์ หรือใส่กล่องรับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X}=3.16$) รองลงมาคือ เสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร รวมถึงทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ ($\bar{X}=3.15$) เสนอข้อคิดเห็นโดยการพูดคุยกับบรรณารักษ์เป็นการส่วนตัว ($\bar{X}=3.01$) ปรึกษาวิศุทธิ์

พิมพ์และไม่ตีพิมพ์ ($\bar{X}=2.94$) และช่วยบรรณารักษ์เลือกหนังสือ วารสาร และทรัพยากรห้องสมุด
อื่นๆ ($\bar{X}=2.74$)

5. เปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

5.1 เปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด พบว่า ผู้ใช้มีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยส่วนใหญ่พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีมีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายกลุ่ม ปรากฏผลดังนี้

5.1.2 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน

คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ พบว่า ทุกกลุ่มมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรีมีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์เช่นกัน

คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์ พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์แตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และนิสิตระดับปริญญาตรี มีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานโสตทัศนวัสดุ พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานโสตทัศนวัสดุแตกต่างจากอาจารย์ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรีมีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา

เฉพาะงานเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่
 นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานบริการ พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี
 และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานบริการ
 แตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับ
 บัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

5.1.2 การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด
 โดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลา

ในงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี และ
 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดโดยมีหน้าที่ช่วย
 บรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุดแตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัย
 สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความ-
 ต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

ในงานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ พบว่า ทุกคู่มีระดับความ-
 ต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดโดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาใน
 งานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยที่นิสิต
 ระดับปริญญาตรีมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดโดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์
 ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการสูงกว่าอาจารย์ และนิสิตระดับ-
 บัณฑิตศึกษา ส่วนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์เช่นกัน

ในงานวารสารและหนังสือพิมพ์ พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี และ
 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดโดยมีหน้าที่ช่วย
 บรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานวารสารและหนังสือพิมพ์แตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัย-
 สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรีและนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการ
 สูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

ในงานโสตทัศนวัสดุ พบว่า ทุกคู่มีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานโสตทัศนวัสดุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรีมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานโสตทัศนวัสดุสูงกว่าอาจารย์ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์เช่นกัน

ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานเทคโนโลยีสารสนเทศ แตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

ในงานบริการ พบว่านิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานบริการแตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

ในลักษณะคณะกรรมการเฉพาะกิจ พบว่า ทุกคู่มีระดับความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรีมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจสูงกว่าอาจารย์ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์เช่นกัน

5.2 เปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้ต่อการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด พบว่า ผู้ใช้มีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างไม่เป็นทางการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ปรากฏผลดังนี้

ในลักษณะของการเสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์ หรือโดยใส่กล่องรับความคิดเห็นพบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์ หรือโดยใส่กล่องรับความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้ และบรรณารักษ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดพบว่า ผู้ใช้แต่ละกลุ่ม คือ อาจารย์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาและนิสิตระดับปริญญาตรี ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดทุกกลุ่ม เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากบรรณารักษ์เห็นว่า ผู้ใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของห้องสมุด แม้ว่าห้องสมุดจะมีงบประมาณ มีบรรณารักษ์ที่มีความรอบรู้ มีการจัดหาทรัพยากรที่ดีมีคุณภาพได้ก็ตาม แต่เมื่อสิ่งเหล่านี้จัดหามาแล้วไม่มีผู้ใช้ ก็จะไม่เกิดประโยชน์ อีกทั้งการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยมีวัตถุประสงค์ที่เน้นให้ห้องสมุด จัดและหาวัสดุ เพื่อสนองความต้องการของอาจารย์ และนิสิต เพื่อนำไปประกอบการศึกษาและงานวิจัย เป็นลำดับแรก และบรรณารักษ์ยังเห็นว่า การให้ผู้ใช้นี้เข้ามามีส่วนร่วมในห้องสมุดนั้นจะทำให้ผู้ใช้มีความรู้สึกหวงแหน และเป็นเจ้าของห้องสมุดมากกว่าที่จะเข้ามาใช้บริการเพียงอย่างเดียว สำหรับกลุ่มผู้ใช้เองเห็นว่า ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่ผู้ใช้เข้ามาใช้อยู่ตลอดเวลา และการจัดเตรียมทรัพยากรห้องสมุด หรือบริการที่ห้องสมุดจัดให้เป็นส่วนที่บรรณารักษ์จัดทำแต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งอาจจะไม่สนองต่อความต้องการของผู้ใช้ ดังนั้นผู้ใช้จึงต้องการเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อที่จะให้ห้องสมุดทราบถึงปัญหา และความต้องการของผู้ใช้ ส่วนรูปแบบของการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดนั้นพบว่า มีทั้ง 2 รูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ และการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ ส่วนผู้ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการตามความคิดเห็นของผู้ใช้และบรรณารักษ์คือ อาจารย์ เหตุที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านการสอน ดังนั้นบรรณารักษ์จึงต้องการอาศัยประสบการณ์ของอาจารย์ในส่วนนี้

มาช่วยให้คำปรึกษาในด้านการจัดหาทรัพยากรห้องสมุด

2. ความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

2.1 จากการศึกษาความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดพบว่า เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและตามเกณฑ์ที่กำหนด (คือ $\bar{X} \geq 2.51$) พบว่า งานต่างๆ ที่นำไปสอบถามผู้ใช้นั้น ส่วนใหญ่ผู้ใช้ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วม

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ใช้ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมเฉพาะงาน

3 งาน คือ คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์ และชมรมบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด เหตุที่เป็นดังนี้อาจจะเป็นเนื่องจากผู้ใช้เห็นว่า หนังสือ เป็นทรัพยากรห้องสมุดที่ผู้ใช้มีความเกี่ยวพัน และเกี่ยวข้องกับผู้ใช้มากกว่าทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ และเป็นทรัพยากรห้องสมุดที่ผู้ใช้กันอยู่เป็นประจำ ดังนั้นผู้ใช้จึงเห็นว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านทรัพยากรนั้นสามารถที่จะกระทำได้

แต่เมื่อนำงานทั้ง 3 งานดังกล่าวมาสอบถามความคิดเห็นของบรรณารักษ์ บรรณารักษ์เห็นว่า ผู้ใช้ควรเข้ามามีส่วนร่วมในงานเพียง 2 งานคือ คณะกรรมการที่ปรึกษางานวารสารและหนังสือพิมพ์ และคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม บรรณารักษ์เห็นว่า ผู้ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดคือ อาจารย์ เหตุที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจาก บรรณารักษ์มีความเห็นว่า อาจารย์เป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญอย่างลึกซึ้งในสาขาวิชาต่างๆ และเป็นผู้ที่ทราบถึงหลักสูตรระบบการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย นโยบายของสถาบันและโครงการในอนาคตของสถาบัน เช่น การเปิดสอนสาขาวิชาใหม่ๆ หรือการขยายการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนั้นอาจารย์ยังเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านต่างๆ มากมาย มีความสุขุมรอบคอบ จึงมีความเหมาะสมต่อการเป็นกรรมการที่ปรึกษาดังกล่าว

ส่วนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา บรรณารักษ์เห็นว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาควรเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในลักษณะคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์เท่านั้น เหตุที่เป็นดังนี้อาจจะเป็นเนื่องจาก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบภายในกลุ่มนิสิตด้วยกัน นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาจะมีความรู้ และวิจารณญาณสูงกว่านิสิตระดับปริญญาตรี ทั้งยังเป็นกลุ่มที่ใช้วารสารใน

การประกอบการเรียน การศึกษาค้นคว้าและงานวิจัยสูง ดังงานวิจัยของกมลรัตน์ คัตต์เกตุ (2528) ที่ได้วิเคราะห์การอ้างอิงในวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาตรี และงานวิจัยของอาจารย์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า วารสารเป็นเอกสารที่ผู้เรียบเรียงวิทยานิพนธ์ และงานวิจัยอ้างอิงมากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือ

แต่นิสิตรระดับปริญญาตรี บรรณาธิการเห็นว่า ไม่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการในทุกข้อ เหตุที่เป็นดังนี้เนื่องจากบรรณาธิการเห็นว่านิสิตยังขาดความรู้ และประสบการณ์ และยังเห็นว่าอาจารย์จะทำหน้าที่ได้ดีกว่านิสิต

2.2 จากการศึกษาความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดพบว่า ผู้ใช้ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดทุกข้อ โดยต้องการเข้าร่วมในลักษณะเสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร รวมถึงทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลาวีณ (แก้ววิฑูรย์) พุ่มพวง (2531 : 58) ที่ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของหนังสือในห้องสมุดวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ พบว่า ในด้านความต้องการเกี่ยวกับบริการต่างๆ ที่ห้องสมุดจัดให้นักศึกษา นักศึกษา(ร้อยละ 31.58)มีความต้องการมีส่วนร่วมในการสั่งซื้อหนังสือในระดับปานกลาง ส่วนผู้ใช้กลุ่มอื่น(ร้อยละ 29.64)มีความต้องการมีส่วนร่วมในเรื่องเดียวกันในระดับมาก ส่วนงานวิจัยของสุจิตรา อุดมวาทิน และพลสุข ปรिवัต-วารุณี (2530 : บทคัดย่อ) ที่ได้เสนอรายงานการวิจัยเรื่องความต้องการในการบริการห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พบว่า บริการที่นักศึกษาไม่เคยใช้ และมีความต้องการใช้มากกว่าบริการอื่นๆ ได้แก่ บริการที่ผู้ใช้ห้องสมุดแนะนำหนังสือ วารสารเข้าห้องสมุดและงานวิจัยของเสน่ห์ เข้มหนู (2528 : 97) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อบทบาทของห้องสมุด และบทบาทของตนเองในการเลือกหนังสือสำหรับหอสมุดกลาง พบว่า อาจารย์ที่มีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือให้แก่สำนักหอสมุดกลาง เห็นความสำคัญของบทบาทของห้องสมุดมากกว่าอาจารย์ที่ไม่มีส่วนร่วม และสำหรับอาจารย์ที่เคยได้รับแบบฟอร์มในการเสนอรายชื่อหนังสือ จำนวน 146 คน ทำการเสนอรายชื่อหนังสือให้สำนักหอสมุดกลางดำเนินการจัดซื้อมากที่สุดมีจำนวน 108 คน หรือร้อยละ 73.97

ส่วนความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ เฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการพบว่า ผู้ใช้ควรเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดทุกข้อ โดยเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะเสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์ หรือโดยใส่กล่องรับความคิดเห็นมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดันตัน (Nazir. 75 ; citing Danton. 1963 : 82) ที่ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศที่กำลังพัฒนา พบว่า ผู้ใช้สามารถให้ข้อเสนอแนะโดยผ่านทางคณะกรรมการ หัวหน้าฝ่าย หรือโดยการกรอกข้อมูลลงในกล่องรับความคิดเห็น และจากงานวิจัยของสุจิตรา เพื่องวรรณะ (2524 : 69) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่องานวิจัยและงานเขียนของคณาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า จุดมุ่งหมายที่คณาจารย์เข้าใช้ห้องสมุด (ร้อยละ 64.41) เพื่อเสนอให้ห้องสมุดซื้อหนังสือ และวารสาร

2.3 จากการศึกษาความต้องการของผู้ใช้ในการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด ในส่วนของการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกำหนดนโยบายและให้คำปรึกษา เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} > 2.51$) พบว่า ผู้ใช้ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.41$) เหตุที่เป็นดังนี้อาจจะเนื่องมาจาก ผู้ใช้ยังไม่เห็นความจำเป็นในการเข้าร่วมในด้านการบริหาร อันได้แก่ การกำหนดนโยบาย การวางแผน รวมถึงงบประมาณห้องสมุด เพราะเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่ผู้ใช้เห็นว่า เป็นหน้าที่ที่ห้องสมุดควรดำเนินการเอง และเป็นเรื่องที่ไกลตัวหากเมื่อเทียบกับเรื่องทรัพยากรห้องสมุดที่ผู้ใช้เห็นว่าจะส่งผลกระทบต่อตัวผู้ใช้นั้นมากกว่า แต่หากจะพิจารณากันแล้ว การที่ผู้ใช้จะเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารนับว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะเมื่อผู้ใช้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารแล้ว ก็จะช่วยให้การดำเนินงานของห้องสมุดตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น ทั้งยังสอดคล้องกับหลักสูตร และนโยบายการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยอีกประการหนึ่งด้วย

3. เปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้ใช้มีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดมากกว่าอาจารย์ และ

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากนิสิตระดับปริญญาตรีเป็นช่วงวัยที่ชอบเข้าร่วมกิจกรรม และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม และมีเวลาว่างมากกว่าทั้ง 2 กลุ่ม

ส่วนผลการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการพบว่า ผู้ใช้ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ในลักษณะของการเสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณาธิการ หรือโดยใส่กล่องรับความคิดเห็นพบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในลักษณะของการเสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณาธิการ หรือโดยใส่กล่องรับความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ทั้ง 2 กลุ่มมีระดับความต้องการสูงกว่าอาจารย์ เหตุที่เป็นดังนี้เพราะนิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาเห็นว่าการเสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณาธิการ หรือโดยใส่กล่องรับความคิดเห็นเป็นวิธีที่สะดวก สามารถกระทำได้ตลอดเวลา ไม่มีกฎเกณฑ์มาก อีกทั้งยังเป็นวิธีที่ทำให้ไม่ต้องเผชิญหน้ากับบรรณาธิการโดยตรง รวมทั้งยังเป็นการเกรงใจบรรณาธิการที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ ส่วนอาจารย์มีความต้องการในเรื่องนี้น้อยเป็นเพราะอาจารย์เห็นว่า การให้ข้อเสนอแนะโดยส่งจดหมายถึงบรรณาธิการ หรือโดยใส่กล่องรับความคิดเห็นนั้นเป็นวิธีที่ทำให้อาจารย์ไม่สามารถสอบถามรายละเอียดที่ต้องการเพิ่มเติมได้ จึงทำให้ระดับความต้องการในเรื่องนี้น้อยลงไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุด

1.1 ห้องสมุดควรหาทางส่งเสริมให้อาจารย์ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการบริหารห้องสมุด เช่น ในด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผน รวมถึงในด้านงบประมาณของห้องสมุด เนื่องจากเมื่ออาจารย์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนงานร่วมกับทางห้องสมุดแล้วจะทำให้อาจารย์ทราบถึงความจำเป็นในด้านงบประมาณที่ห้องสมุดจะต้องนำมาจัดเตรียมและดำเนินงานให้เป็นตามนโยบายที่วางไว้ ซึ่งในส่วนนี้อาจารย์ก็จะเป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญ

ในการที่ร้องของบประมาณของห้องสมุดให้เพิ่มขึ้น

1.2 ห้องสมุดควรจัดตั้งคณะกรรมการในทุกฝ่ายงาน เข้าร่วมกับห้องสมุดและจากผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้มีเพียงคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์ และคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุดเท่านั้นที่เป็นที่ต้องการของทั้งผู้ใช้และบรรณารักษ์ ดังนั้นห้องสมุดอาจจะจัดตั้งคณะกรรมการทั้ง 2 รูปแบบขึ้นเพื่อเป็นการทดลองการดำเนินงาน หากการเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการดังกล่าวส่งผลดีต่อทางห้องสมุด ห้องสมุดก็อาจจะจัดตั้งคณะกรรมการต่างๆ ในฝ่ายงานอื่นๆ เพิ่มขึ้น

1.3 ห้องสมุดควรเปิดโอกาสให้นิสิตได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดด้วยเช่นกัน เพราะการที่นิสิตได้เข้ามามีส่วนร่วมกับห้องสมุดในส่วนนี้จะทำให้นิสิตได้เรียนรู้ และเข้าใจถึงขั้นตอนการดำเนินงานของห้องสมุด ซึ่งความเข้าใจดังกล่าวจะทำให้นิสิตช่วยทำหน้าที่ชี้แจง หรือประชาสัมพันธ์งานห้องสมุดให้กับกลุ่มนิสิตที่ไม่ทราบถึงสาเหตุ หรือปัญหาในการดำเนินงาน ให้เข้าใจมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ และพัฒนาศักยภาพของนิสิตให้สูงขึ้นอีกด้วย

2. การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ

สำหรับการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ ห้องสมุดควรทำการส่งเสริม หรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ทุกกลุ่มได้เข้ามามีส่วนร่วมในส่วนนี้เพิ่มมากขึ้น โดยห้องสมุดควรจัดตั้งกล่องรับความคิดเห็นในที่ที่เห็นได้ง่าย และอาจจัดตั้งเพิ่มในหลายจุด และมีสมุดที่จะให้ผู้เข้ามาให้ข้อเสนอแนะ หรือแสดงความคิดเห็น เพราะวิธีการเหล่านี้จะทำให้ผู้ใช้ทุกกลุ่มมีอิสระในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมได้ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความต้องการของบรรณารักษ์เกี่ยวกับการให้ผู้ใช้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด
2. ควรมีการศึกษาถึงความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน

מדגמך

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ คัมภ์เกตุ. การวิเคราะห์การอ้างอิงในวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาตรี และงานวิจัยของอาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
วิทยาเขตเจ้าพระยาพระสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- กรรณิกา ชมดี. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณี
โครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.
- กรรณิการ์ สุธรรมเมธา. ความต้องการในการใช้บริการตอบคำถาม และข้อค้นคว้าของผู้ใช้
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- กิตติโชค ห้อยยี่ภู่. การมีส่วนร่วมของประชาชนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท : การ
ศึกษาเฉพาะกรณีในโรงเรียนถิ่นโอกาสวิทยา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- โกศลย์ ตั้งใจ. การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตพื้นที่
จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533. อัดสำเนา.
- ขวัญชัย วงศ์นิติกร. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้อยู่อาศัย ในเขตหมู่บ้าน
จัดสรรเทพประทาน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532. อัดสำเนา.
- จารุวรรณ สินธุโสภณ. หลักการบริหารและการจัดห้องสมุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ปรเมษฐ์การพิมพ์, 2527.
- จุฑาทิพย์ โอสถานนท์. ปัญหาในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์วังน้อย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.

- ฉอาน วุฒิกรรมรักษา. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน
ในโครงการสร้างงานชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบล
อึ้งพยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.
- ชัชวาล วงศ์ประเสริฐ. พัฒนาการการดำเนินงานห้องสมุดในประเทศไทยจากผลการวิจัย.
ปริญญาณิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2531. อัดสำเนา.
- ชานาญ พิมพ์รัตน์. "Q.C. Circle เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการให้ลูกจ้างมีส่วนร่วมเท่านั้น,"
เพิ่มผลผลิต. 26 : 37-41 ; กุมภาพันธ์-มีนาคม 2530.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- เชวง จารุญchner. ความต้องการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาวิทยาลัยครูลำปาง.
วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- ดาร์ต มุกดาอุดม. พฤติกรรมการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายในสำนักหอสมุดสถาบัน
อุดมศึกษา. ปริญญาณิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. สรุปข้อมูลสถิติประจำปีการศึกษา 2534-2536 ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2536.
- ทองศรี กำภู ๗ อสุทธา. "อภิศณะในการบริหารแบบมีส่วนร่วม," ใน การบริหารมหาวิทยาลัย
ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สหสบบลือกและการพิมพ์, 2531.
- นงลักษณ์ ไม่น่าอภิจ. "บริการสนเทศ : ความหมายและประเภท," วารสารบรรณารักษศาสตร์.
3(1) : 26-33 ; มกราคม 2526.
- นรินทร์ จงวุฒิเวศย์. "กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา
ชุมชน," ใน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. บรรณาธิการโดย ทวีทอง
หงษ์วิวัฒน์. หน้า 182-186. กรุงเทพฯ : สักดิ์โสภากการพิมพ์, 2527.

บุญถาวร หงสกุล. บริการผู้อ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2532.

บุญศิริ สุวรรณเพชร. การศึกษาเปรียบเทียบแผนการจัดหาวัสดุห้องสมุดของบรรณารักษ์กับ
ความต้องการใช้วัสดุของนักศึกษาและอาจารย์วิทยาลัยเอกชน. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

ประกิต จันทรศรี. การมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในการปฏิบัติงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
ในจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
อัดสำเนา.

พะวงนิศ เกียนทิม. ปัญหาการใช้วัสดุการสอนในห้องสมุดกลางของคณาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

พรทิพย์ เพชรแสน. การศึกษาการบริหารงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยครุภาควิทยาศาสตร์วันออกเฉียงเหนือ.
วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

เพชรภรณ์ ทรัพย์ถือสัตย์. การศึกษาสภาพและการดำเนินงานห้องสมุดกระทรวงศึกษา.
วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

เฟื่องฟ้า คณารักษ์. ปัญหาข้อจำกัดของพัฒนาการในการพัฒนาชุมชนตามหลักการมีส่วนร่วม
ของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530. อัดสำเนา.

มุกดา วิษณุคุปต์. ปัญหาและความต้องการในการใช้ห้องสมุดของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ใน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2525. อัดสำเนา.

มนัส ชาติ. "การพัฒนาผู้ใช้," ใน มาตรฐานเพื่อพัฒนาบริการห้องสมุด. หน้า 116.
กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2529.

รัตนา กระแสชัย. ความต้องการในบริการห้องสมุดของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
อัดสำเนา.

ลาวีณห์ (แก้ววิญญา) พุ่มพวง. ความพอเพียงของหนังสือในห้องสมุดวิทยาลัยครูบุรีรัมย์.

วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.

ล้วน ศาสศ และอังคณา ศาสศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทวีติการพิมพ์, 2528.

วนิดา จินตนาณรัตน์. การศึกษาปัญหาการใช้บริการห้องสมุดกลางของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

วันทนา พานทัต. การใช้ ความต้องการ เจตคติ และปัญหาการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.

วัชรีย์ ทรงประทุม. "การวางแผนกับการบริหารงานห้องสมุด," บรรณสาร สพบ. 19(4) : 150-179 ; กรกฎาคม-สิงหาคม, 2530.

วิชัย โกสวัชรจินดา. "การมีส่วนร่วมบริหารงานของสหภาพแรงงานในสถานประกอบการ," เพิ่มผลผลิต. 27 : 47 ; เมษายน-พฤษภาคม, 2531.

ศิริกุล ถาวรกุล. การใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่อการสอนของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.

ศิริพร ตั้งจิรวงษ์. บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานห้องสมุดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.

สมยศ นาวิการ. การบริหารแบบมีส่วนร่วม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. หลักสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

สาธิตดา คชเสนีย์. ห้องสมุดมหาวิทยาลัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.

- สุจิตรา เฟื่องวรรณะ. การศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่องานวิจัยและงานเขียนของคณาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- สุจินต์ ดาววิระสกุล. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี พ.ศ. 2527. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527. อัดสำเนา.
- สุวิชัย หวันแก้ว. "บทวิจารณ์," ใน รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท. หน้า 183-189. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.
- เส้นีห์ เข้มหนู. ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อบทบาทของห้องสมุด และบทบาทของตนเองในการเลือกหนังสือ สำหรับสำนักหอสมุดกลาง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- โสรจ แสงศิริพันธ์. การบริหารร่วมสมัย. แพร่ : แผนกวิชาการโรงพยาบาลแพร่, 2527.
- อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง. คำบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522. อัดสำเนา.
- อัมพร ปิ่นศรี และนันทนา เพือก่อง. การจัดและบริหารงานห้องสมุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531.
- อุندا นพคุณ. "การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา," ใน การศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชน. หน้า 104. กรุงเทพฯ : บริษัทสารมวลชน, 2528.

American Libraries Association. Faculty Status for Academic Librarians : A History and Policy Statements. Chicago : ALA, 1975.

Anderson, Paul M. and Ellen G. Miller. "Participative Planning for Library Automation : The Role of the User Opinion Survey," College and Research Libraries. 44 : 245 - 254 ; July, 1983.

Bengston, Dale and Dorothy Shields. "A Test of Marchant's Predictive Formulas Involving Job Satisfaction," Journal of Academic Librarianship. 11 : 88 - 92 ; May, 1985.

Cary, Lee J. "The Role of the Citizen in the C.D. Process," Community Development as a Process. Columbia : University of Missouri Press, 1976.

Cohen, J.M. and N.T. Uphoff. Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation, Rural Development Committee. Ithaca : Cornell University, 1977. (Monograph Series No.2)

Davis, Keith. Human Behavior at Work : Human Relation and Organizational Behavior. New York : McGraw-Hill, 1972.

International Labour Office. Participation by Employers' and Workers' Organizations in Economic and Social Planning : A General Introduction. Geneva : International Labour Office, 1971.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sampling Size for Research Activities," Educational and Psychological Measurement. 3 : 607 - 610 ; Autumn, 1970.

- Lyle, Guy R. The Administration of the College Library. 3rd ed.,
New York : Wilson, 1961.
- Marchant, Maurice P. "Participative Management, Job Satisfaction, &
Service," Library Journal. 107(7) : 782 - 784 ; April 15, 1982.
- Nazir, Ahmad. University Library Practices in Developing Countries.
London : KPI, 1984.
- Neal, K.W. British University Libraries. Altrincham : The St Ann's
Press, 1971
- Netz, David J. "Faculty Loan Policies in Michigan, Ohio and Indiana,"
College and Research Libraries. 20 : 45-50 ; January, 1969.
- Pateman, Carole. Participation and Democratic Theory. London : Cam-
bridge University Press, 1970.
- Sharma, C.D. "Users and Their Types," in Use of Libraries : Guide to
Better Use of Libraries and their Resources. New Delhi : Metro-
politan Book, 1978.
- Slocum, Grace P. "Participation by Committee," in New Directions in Staff
Development. USA : ALA, 1971.
- Timms, Rita and Nole. Dictionary of Social Welfare. p.135 - 136.
London : Routledge & Kegan Paul, 1982.

ภาคผนวก

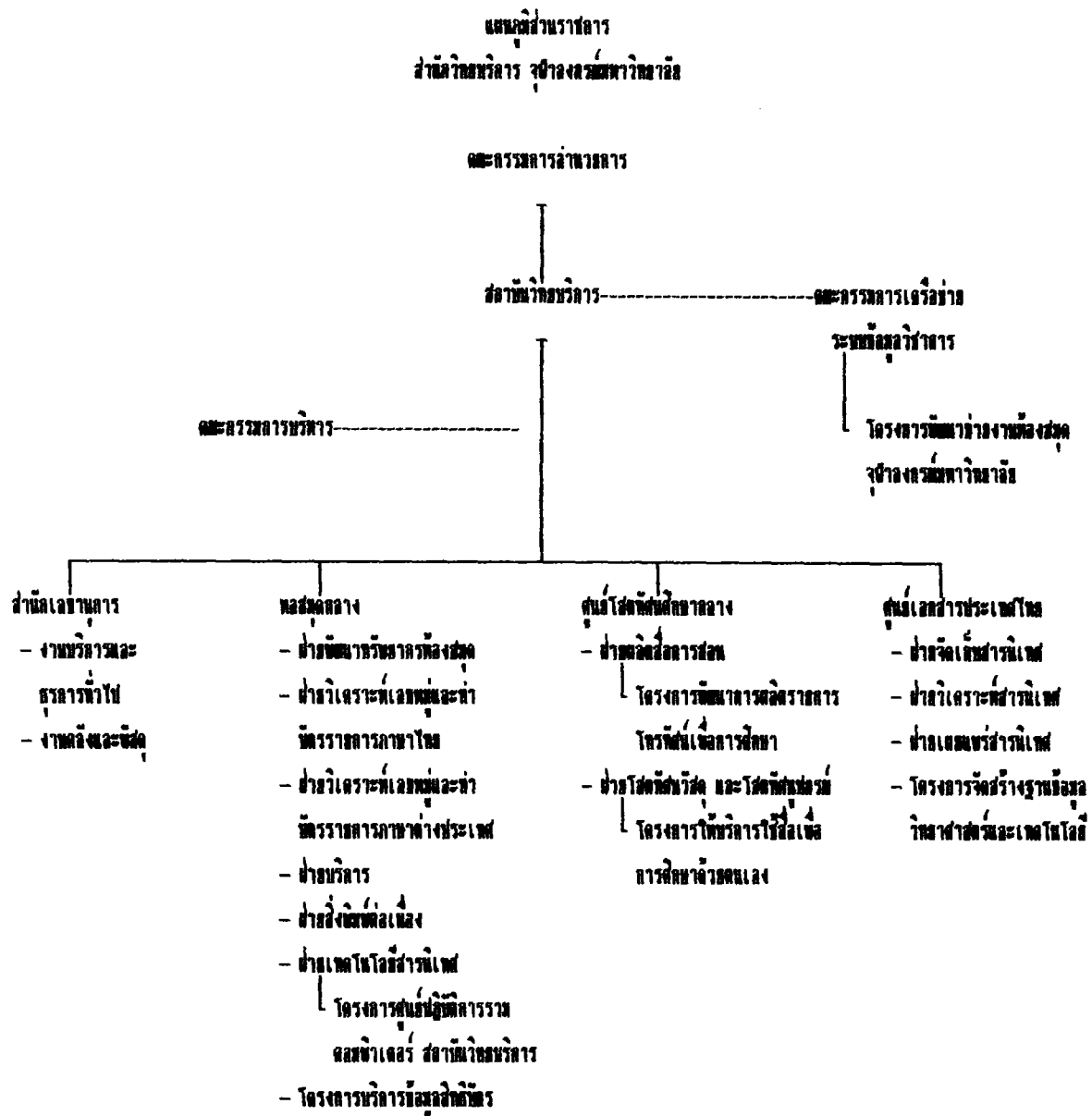
ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

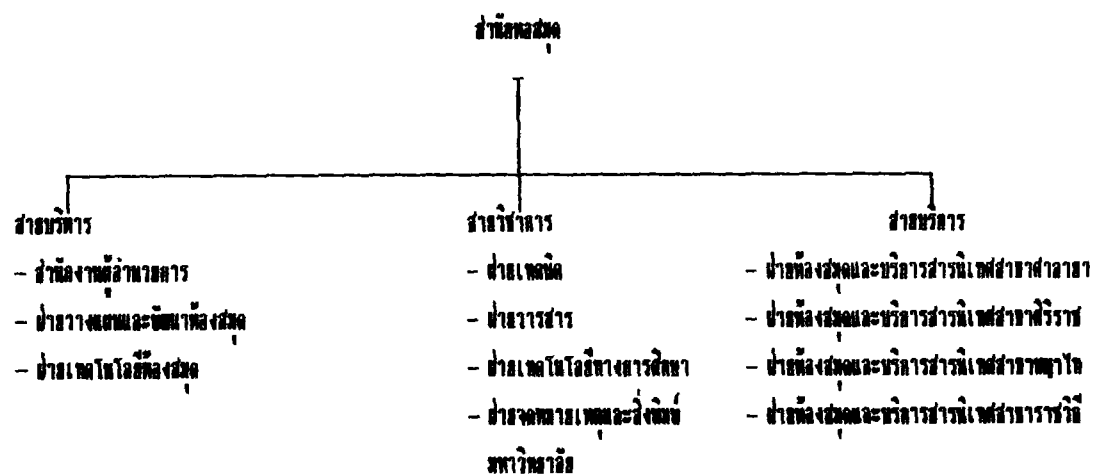
1. ศาสตราจารย์อัมมฤต รัตตากร	ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
2. ดร.นวนิตย์ อินทรามะ	ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
3. อาจารย์พิบูลย์ศิลป์ วัฒนะพงศ์	ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

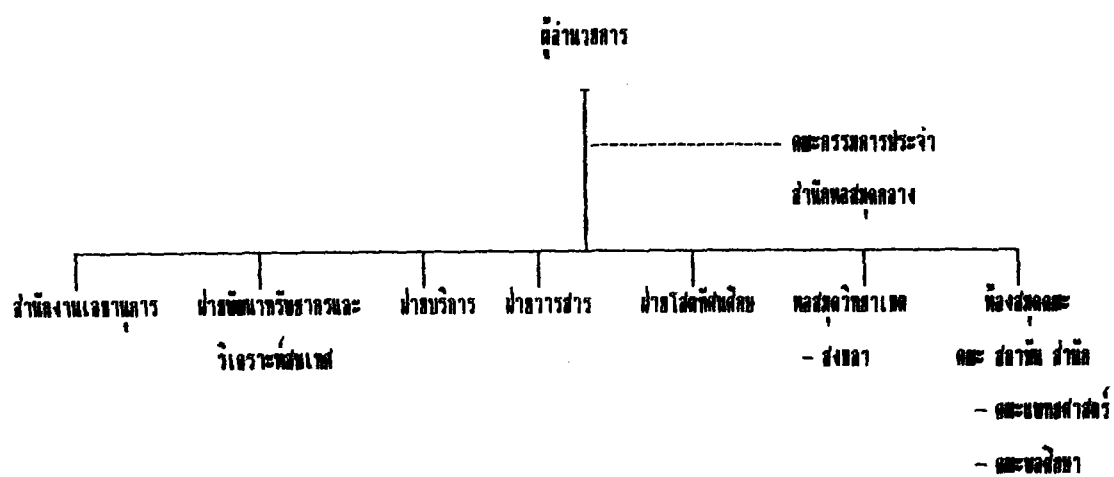
แผนภูมิส่วนราชการสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยของรัฐ

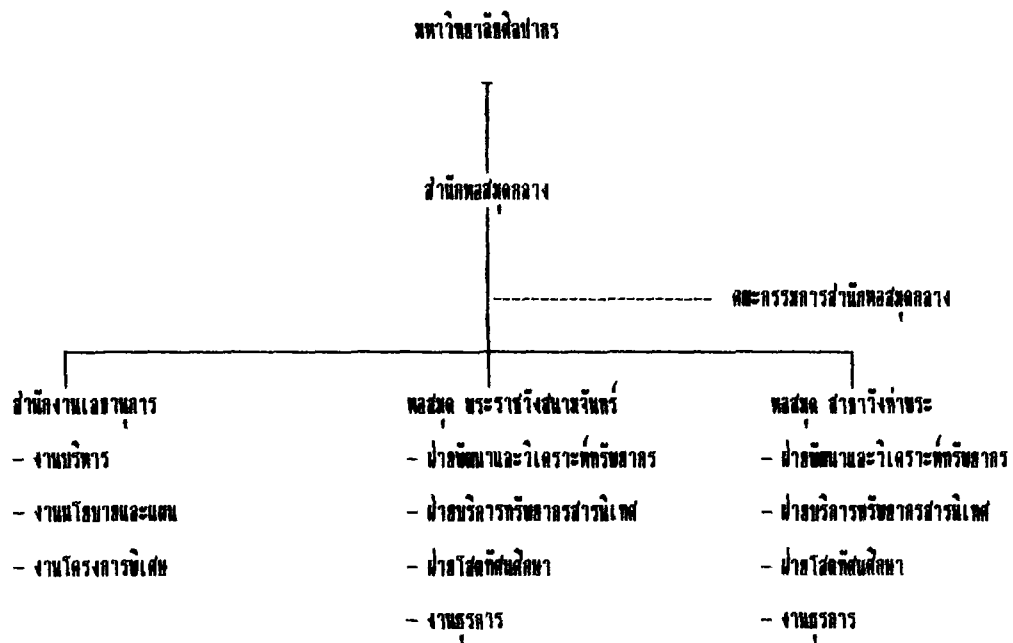
แผนผังการบริหารงานด้านศิลปศาสตร
มหาวิทยาลัยมหิดล

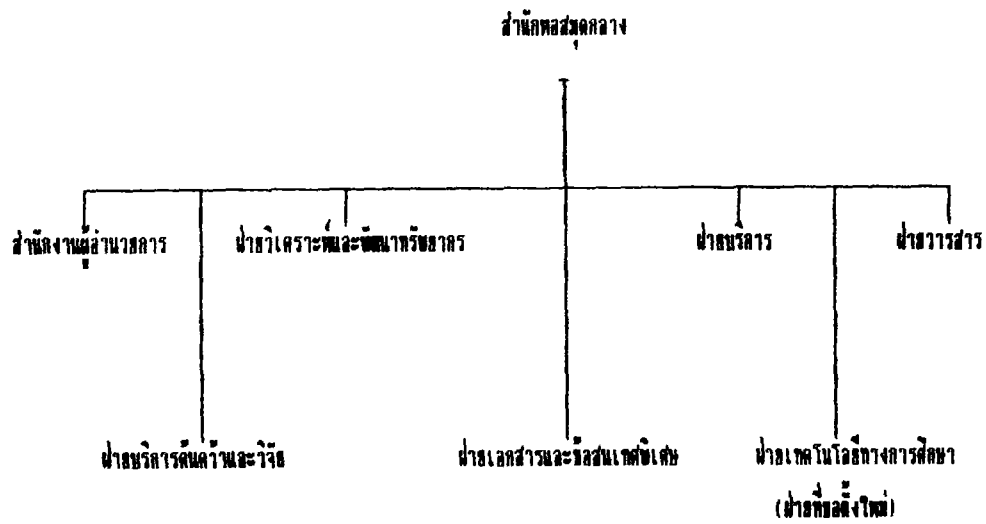
แผนผังส่วนราชการสำนักปลัด
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แผนผังส่วนราชการสำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยศิลปากร

แผนผังส่วนราชการส่วนกลาง
สํานักเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ

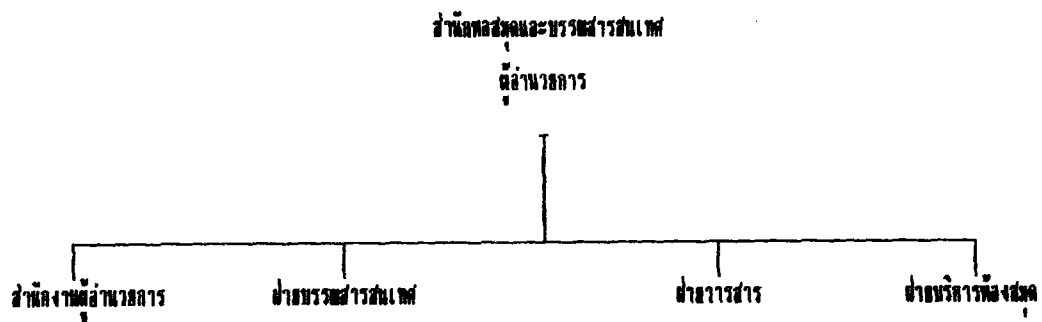

แผนผังส่วนราชการสำนักหอสมุด
ส่วนเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรห้องสมุด ฝ่ายบริการ ฝ่ายจัดทําคณะ ฝ่ายยืมยืม

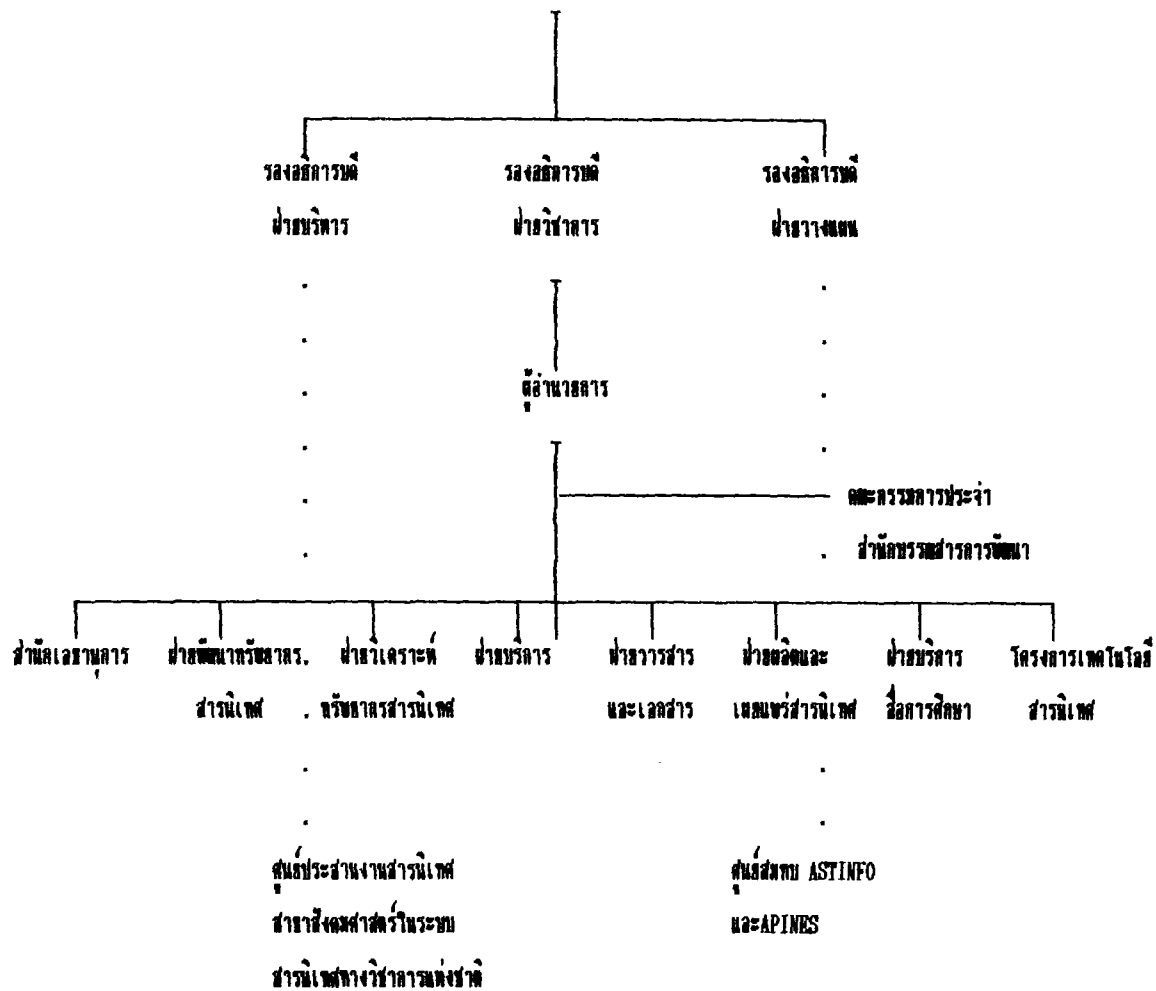
แผนผังส่วนราชการสำนักปลัด
 สำนักงานเทคโนโลยีพระจอมเกล้า จันทบุรี

แผนผังแสดงการจัดหน่วยงานของสำนักบริหารการचना

สำนักงานพัฒนาบริหารศาสตร์

สำนักงานพัฒนาบริหารศาสตร์

หมายเหตุ 1. งานบริหารทั่วไปของสำนัก : ฝ่ายบริหารสื่อสารศึกษาดำเนินงาน
ร่วมกับสำนักงานเลขาธิการ

2. การดำเนินงานของสำนัก/นักศึกษาคณะบริหารศาสตร์/สำนักบริหาร
จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้มีการปฏิบัติในทศวรรษ/โครงการ

3. งานความร่วมมือระหว่างสำนักของมหาวิทยาลัยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
ได้มีการปฏิบัติในทศวรรษ/โครงการ

4. เครื่องหมาย --- หมายถึง งานเฉพาะโครงการ
เฉพาะกิจได้รับมอบหมาย

5. ASTINFO และ APINESS คือ งานวิจัย
ระบบบริหารศึกษาและเทคโนโลยี
และสังคมศาสตร์ระดับภาคและระดับนานาชาติ

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามสำหรับผู้ใช้ และแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์

(สำเนา)

ที่ ทม 1007/2062

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

13 กรกฎาคม 2536

เรื่อง ขอลาออกนอกระยะ

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสุภาพ กลิ่นเรือง เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ห้องสมุด
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ. สุทัศน์ ส่องแสงจันทร์ ประธาน

อ. นงนวล พงษ์ไพบูลย์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณใน
ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. สมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119

(สำเนา)

ที่ ทม 1007/2282

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

สิงหาคม 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสุภาพ กลิ่นเรือง เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ห้องสมุด

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ. สุพันธ์	ส่องแสงจันทร์	ประธาน
อ. นงนวล	พงษ์ไพบูลย์	กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ให้สิทธิมาใช้บริการในหอสมุดตอบแบบสอบถาม ในระหว่าง
เดือนสิงหาคม - เดือนกันยายน 2536 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณใน
ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. สมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119

(สำเนา)

ที่ ทม 1007/2282

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

สิงหาคม 2536

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์

เรียน คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสุภาพ กลิ่นเรือง เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ห้องสมุด

ทั้งนี้ผู้นี้มีความควบคุมดูแลของ

ผศ. สุวัฒน์	ส่องแสงจันทร์	ประธาน
อ. นงนวล	พงษ์ไพบูลย์	กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความช่วยเหลือ คือ ขอให้อาจารย์ในคณะตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือน
สิงหาคม - เดือนกันยายน 2536 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณใน
ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. สมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว.ประสานมิตร โทร.122ที่ ทม 1007/4952 วันที่ พฤศจิกายน 2536เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสุภาพ กลิ่นเรือง เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
 วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
 เรื่องความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ห้องสมุด
 ทั้งนี้ขออยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์ ประธาน

อ.นงนวล พงษ์ไพบูลย์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตได้ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้บรรณารักษ์ในห้องสมุดตอบแบบสอบถาม ในระหว่าง
 เดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2536 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะให้ความกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอ-
 หอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

(ดร.ศิริพญา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สิงหาคม 2536

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน

ด้วยข้าพเจ้านางสาวสุภาพ กลิ่นเรือง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ห้องสมุด" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ใช้ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ใช้ห้องสมุดคนหนึ่ง ความคิดเห็น และความต้องการของท่านในเรื่องดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการที่จะนำมาเป็นแนวทางในการพิจารณาเพื่อเปิดโอกาสให้กับผู้ใช้ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด อันจะส่งผลให้บริการของห้องสมุดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุภาพ กลิ่นเรือง)

นิสิตปริญญาโท

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ห้องสมุด

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด จำนวน 6 ข้อ

2. คำนิยาม ขอให้ท่านได้โปรดทำความเข้าใจในคำต่อไปนี้ ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน

ในการตอบแบบสอบถาม

2.1 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หมายถึง การที่นิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในลักษณะของการกำหนดนโยบาย หรือการให้คำปรึกษา หรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง โดยมีรูปแบบการเข้าไปมีส่วนร่วมดังนี้

2.1.1 การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ หมายถึง การที่นิสิตระดับปริญญาตรี

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ มีตัวแทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ โดยแบ่งเป็น

2.1.1.1 คณะกรรมการประจำ หมายถึง คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นอย่าง

เป็นทางการโดยมีกำหนดวาระที่แน่นอน

2.1.1.2 คณะกรรมการเฉพาะกิจ หมายถึง คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นอย่าง

เป็นทางการเพื่อพิจารณา หรือดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเป็นการชั่วคราว และเมื่อภารกิจดังกล่าวสำเร็จลุล่วงไปแล้วสถานภาพของคณะกรรมการก็จะสิ้นสุดลง

2.1.1.3 ผู้ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลา ในงานพัฒนาทรัพยากร

งานวิเคราะห์เลขหมู่ และทำรายการ งานวารสารและหนังสือพิมพ์ งานโสตทัศนวัสดุ งานเทคโนโลยีสารสนเทศ และงานบริการ

2.1.2 การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ หมายถึง การที่นิสิตระดับปริญญาตรี

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในลักษณะที่เป็นส่วนตัว เช่น ให้ข้อเสนอแนะโดยผ่านทางบรรณารักษ์ หรือใส่กล่องรับความคิดเห็น เป็นต้น

2.2 ความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หมายถึง ความรู้สึก

ความต้องการ หรือไม่ต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือทั้ง 2 ลักษณะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องหน้าข้อความตามความเป็นจริง

1. สถานภาพ

- ☐ นิสิตระดับปริญญาตรี
☐ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
☐ อาจารย์

2. สภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

2.1 ปัจจุบันท่านมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หรือไม่

- ☐ มี (ให้ตอบข้อ 2.2 ต่อไป)
☐ ไม่มี (ให้ข้ามไปตอบในตอนที่ 2)

2.2 กรณีที่ มี ท่านได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในรูปแบบใด

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ (ให้ตอบข้อ 2.3)
☐ การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ (ให้ไปตอบข้อ 2.4)

2.3 กรณีที่ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ท่านได้เข้าร่วมในลักษณะใด

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ คณะกรรมการประจำ
☐ คณะกรรมการเฉพาะกิจ

2.4 กรณีที่ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะใด

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ให้ข้อเสนอแนะโดยผ่านทางบรรณารักษ์
☐ ให้ข้อเสนอแนะโดยใส่กล่องรับความคิดเห็น
☐ บริจาควัสดุตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องหน้าข้อความตามความคิดเห็นของท่าน

1. ท่านเห็นว่า ห้องสมุดควรเปิดโอกาสให้นิสิตระดับปริญญาตรีเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หรือไม่
☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย ☐ ไม่มีความเห็น
2. ท่านเห็นว่า ห้องสมุดควรเปิดโอกาสให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หรือไม่
☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย ☐ ไม่มีความเห็น
3. ท่านเห็นว่า ห้องสมุดควรเปิดโอกาสให้อาจารย์เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หรือไม่
☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย ☐ ไม่มีความเห็น
4. ท่านเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด ควรเป็นรูปแบบใด
☐ อย่างเป็นทางการ
☐ อย่างไม่เป็นทางการ
☐ ทั้ง 2 แบบ
5. ท่านเห็นว่า ผู้ที่ควรเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ควรประกอบด้วย
 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ นิสิตระดับปริญญาตรี
☐ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
☐ อาจารย์
☐ ข้าราชการ
☐ ผู้บริหาร
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____
6. ความคิดเห็นอื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 3 ความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาเลือกคำตอบสำหรับข้อความนั้น โดยเขียนเครื่องหมาย
/ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความต้องการของท่าน

การมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานห้องสมุด	ระดับความต้องการ				ถ้าตอบ น้อยที่สุด โปรดให้เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด	
การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ					
ก. <u>การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการประจำ</u>					
1. ท่านต้องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการกำหนดนโยบายและให้คำปรึกษา ซึ่งทำหน้าที่กำหนดนโยบายออกกฎระเบียบห้องสมุด และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของห้องสมุด					
2. ท่านต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมเป็น คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงาน ดังต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
2.1 ท่านต้องการมีส่วนร่วมเป็น คณะกรรมการที่ปรึกษางานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ซึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับด้านการจัดหาทรัพยากรห้องสมุด					
2.2 ท่านต้องการมีส่วนร่วมเป็น คณะกรรมการที่ปรึกษางานวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ ซึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เลขหมู่ และทำรายการ					

การมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานห้องสมุด	ระดับความต้องการ				ถ้าตอบ น้อยที่สุด โปรดให้เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด	
2.3 ท่านต้องการมีส่วนร่วมเป็น คณะกรรมการที่ ปรึกษางานวารสารและหนังสือพิมพ์ ซึ่งทำหน้าที่ ให้คำปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับด้านการจัดหา และบริการ วารสารและหนังสือพิมพ์					
2.4 ท่านต้องการมีส่วนร่วมเป็น คณะกรรมการที่ ปรึกษางานโสตทัศนวัสดุ ซึ่งทำหน้าที่ให้คำ ปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับด้านการจัดหาและ บริการโสตทัศนวัสดุ					
2.5 ท่านต้องการมีส่วนร่วมเป็น คณะกรรมการที่ ปรึกษางานเทคโนโลยีสารนิเทศ ซึ่งทำหน้าที่ให้ คำปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับการนำคอมพิวเตอร์ เข้ามาใช้ในการจัดการงานห้องสมุด งานสืบค้น ฐานข้อมูล (CD-ROM) ฯลฯ					
2.6 ท่านต้องการมีส่วนร่วมเป็น คณะกรรมการที่ ปรึกษางานบริการ ซึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาใน เรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานบริการยืม-คืน งานบริการ ตอบคำถาม ฯลฯ					
2.7 ท่านต้องการมีส่วนร่วมใน คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพิ่มเติม (โปรดระบุ)					

การมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานห้องสมุด	ระดับความต้องการ				ถ้าตอบ น้อยที่สุด โปรดให้เหตุผล
	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด	
3. ท่านต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินงานห้องสมุด โดยมีหน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลา (PART TIME) ดังต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
3.1 ท่านต้องการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ซึ่งมีหน้าที่ช่วยพิจารณาคัดเลือก และจัดซื้อหนังสือ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ.....					
3.2 ท่านต้องการมีส่วนร่วมในงานวิเคราะห์เลขหมู่ และทำรายการ ซึ่งมีหน้าที่ช่วยพิจารณา คัดเลือกหนังสือ ทั้งภาษาไทย และภาษา-ต่างประเทศที่จำเป็นต้องใช้เร่งด่วน					
3.3 ท่านต้องการมีส่วนร่วมในงานวารสาร และหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีหน้าที่ช่วยพิจารณาคัดเลือกวารสารและหนังสือพิมพ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้ง ทำหน้าที่ให้บริการ					
3.4 ท่านต้องการมีส่วนร่วมในงานโสตทัศนวัสดุ ซึ่งมีหน้าที่ช่วยพิจารณาคัดเลือกโสตทัศนวัสดุ และโสตทัศนอุปกรณ์ รวมทั้งทำหน้าที่ให้บริการ					
3.5 ท่านต้องการมีส่วนร่วมในงานเทคโนโลยี-สารนิเทศ ซึ่งมีหน้าที่ช่วยพิจารณาเลือกวัสดุ-อุปกรณ์เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ รวมทั้งทำหน้าที่ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูล (CD-ROM)					
3.6 ท่านต้องการมีส่วนร่วมในงานบริการ ซึ่งมีหน้าที่ช่วยให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด					

การมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานห้องสมุด	ระดับความต้องการ				ถ้าตอบ น้อยที่สุด โปรดให้เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด	
3.7 ท่านต้องการมีส่วนร่วมใน คณะกรรมการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพิ่มเติม (โปรดระบุ)					
.....					
.....					
.....					
.....					
ข. การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจ					
4. ท่านต้องการเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจ เช่น คณะกรรมการจัดงานสัปดาห์ห้องสมุด คณะกรรมการคัดเลือกหนังสือออก เป็นต้น					
การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ					
5. ท่านคิดว่าท่านต้องการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในลักษณะ					
5.1 ในการวิจัยาคคว้าตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์					
5.2 เสนอข้อคิดเห็นโดยการพูดคุยกับบรรณารักษ์เป็นการส่วนตัว					
5.3 เสนอข้อคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์หรือโดยใส่กล่องรับความคิดเห็น					
5.4 เสนอรายชื่อหนังสือ วารสาร รวมถึงทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ					
5.5 ช่วยบรรณารักษ์เลือกหนังสือ วารสาร และทรัพยากรห้องสมุดอื่นๆ					
5.6 อื่น ๆ (โปรดระบุ)					
.....					
.....					

6. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้าท่านมีความคิดเห็นอื่นใดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด
ขอได้โปรดระบุด้วย)

6.1 การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ

.....

.....

.....

.....

6.2 การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พฤษภาคม 2536

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน

ด้วยข้าพเจ้านางสาวสุภาพ กลิ่นเรือง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ห้องสมุด" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้

ในฐานะที่ท่านเป็นบรรณารักษ์คนหนึ่ง ความคิดเห็นของท่านในเรื่องดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะนำมาเป็นแนวทางให้ห้องสมุดพิจารณาเพื่อเปิดโอกาสให้กับผู้ใ้ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด อันจะส่งผลให้บริการของห้องสมุดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุภาพ กลิ่นเรือง)

นิสิตปริญญาโท

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามทั้งหมดมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

เฉพาะข้อที่ผู้ใช้แสดงความต้องการ จำนวน 7 ข้อ

2. คำนิยาม ขอให้ท่านได้โปรดทำความเข้าใจในคำต่อไปนี้ ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน

ในการตอบแบบสอบถาม

2.1 ผู้ใช้ หมายถึง นิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์

2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หมายถึง การที่นิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในลักษณะของการกำหนดนโยบายหรือการให้คำปรึกษา หรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง โดยมีรูปแบบการมีส่วนร่วม ดังนี้

2.2.1 การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ หมายถึง การที่นิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ มีตัวแทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ โดยแบ่งเป็น

2.2.1.1 คณะกรรมการประจำ หมายถึง คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการโดยมีกำหนดวาระที่แน่นอน

2.2.1.2 คณะกรรมการเฉพาะกิจ หมายถึง คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการเพื่อพิจารณา หรือดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเป็นการชั่วคราว และเมื่อภารกิจดังกล่าวสำเร็จลงไปแล้วสถานภาพของคณะกรรมการก็จะสิ้นสุดลง

2.2.2 การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ หมายถึง การที่นิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดในลักษณะที่เป็นส่วนตัว เช่น ให้ข้อเสนอแนะผ่านทางบรรณารักษ์ หรือใส่กล่องรับความคิดเห็น เป็นต้น

2.3 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หมายถึง ความรู้สึก ความต้องการ หรือไม่ต้องการที่จะให้ผู้ใช้ห้องสมุดเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือทั้ง 2 ลักษณะ

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องหน้าข้อความตามความคิดเห็นของท่าน

1. ท่านเห็นว่า ห้องสมุดของท่านควรเปิดโอกาสให้นิสิตระดับปริญญาตรี เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หรือไม่
☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย ☐ ไม่มีความเห็น
2. ท่านเห็นว่า ห้องสมุดของท่านควรเปิดโอกาสให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หรือไม่
☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย ☐ ไม่มีความเห็น
3. ท่านเห็นว่า ห้องสมุดของท่านควรเปิดโอกาสให้อาจารย์ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด หรือไม่
☐ เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วย ☐ ไม่มีความเห็น
4. ท่านเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด ควรเป็นรูปแบบใด
☐ อย่างเป็นทางการ ☐ อย่างไม่เป็นทางการ ☐ ทั้ง 2 แบบ
5. ท่านเห็นว่า ผู้ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ควรประกอบด้วย
 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ นิสิตระดับปริญญาตรี ☐ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ☐ อาจารย์
☐ ข้าราชการ ☐ ผู้บริหาร
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____
6. ความคิดเห็นอื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดเฉพาะท้องถิ่นให้
แสดงความต้องการ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อความแล้วพิจารณาเลือกคำตอบสำหรับข้อความนั้น โดยเขียน
เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

การมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานห้องสมุด เฉพาะข้อที่ผู้ให้ ความต้องการ	นิสิตระดับปริญญาตรี					นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา					อาจารย์				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	4	3	2	1	ถ้าตอบ 1 โปรด ให้เหตุผล	4	3	2	1	ถ้าตอบ 1 โปรด ให้เหตุผล	4	3	2	1	ถ้าตอบ 1 โปรด ให้เหตุผล
การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ															
1. ท่านคิดว่า ผู้ใช้ห้องสมุดควรเข้ามามี ส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา เฉพาะงาน ดังต่อไปนี้มากน้อย เพียงใด															
1.1 คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะ งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ซึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในเรื่อง ที่เกี่ยวกับด้านการจัดหาหนังสือ															
1.2 คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะ วารสาร และหนังสือพิมพ์															
2. ท่านคิดว่าผู้ใช้ควรเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงานห้องสมุดโดยมี หน้าที่ช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็น บางเวลา (PART TIME) ในงาน พัฒนาทรัพยากรห้องสมุด															

[illegible]

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ สุภาพ กลิ่นเรือง
 เกิดวันที่ 28 ธันวาคม 2510
 สถานที่เกิด กรุงเทพฯ
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 16/10 หมู่ 2 ตำบลบางเมือง อำเภอเมือง สมุทรปราการ 10270
 2527 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
 2531 ศศ.บ. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 2537 ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการของผู้ใช้ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด รวมทั้งความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดของผู้ใช้ และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วยนิสิตระดับปริญญาตรี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์และบรรณารักษ์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในส่วนกลาง จำนวน 1,231 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ชุด คือ สำหรับผู้ใช้ และสำหรับบรรณารักษ์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ผู้ใช้ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด โดยเข้ามามีส่วนร่วมทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ กลุ่มผู้ใช้ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดคือ อาจารย์
2. ผู้ใช้ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดในลักษณะคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด คณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์ และช่วยบรรณารักษ์ปฏิบัติงานเป็นบางเวลาในงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด สำหรับบรรณารักษ์เห็นว่าควรให้ผู้ใช้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในลักษณะคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานวารสารและหนังสือพิมพ์ และคณะกรรมการที่ปรึกษาเฉพาะงานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด และผู้ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด คือ อาจารย์
3. ผู้ใช้ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงานห้องสมุดทุกข้อ ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของบรรณารักษ์
4. ระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเป็นทางการของผู้ใช้โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตระดับปริญญาตรีมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการสูงกว่าอาจารย์และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการพบว่า โดยรวมผู้ใช้ต้องการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยข้อที่ว่าด้วยการเสนอความคิดเห็นโดยส่งจดหมายถึงบรรณารักษ์ หรือใส่กล่องรับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งนิสิตระดับปริญญาตรี และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีระดับความต้องการในข้อนี้สูงกว่าอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม

NEED OF PATRONS FOR PARTICIPATION IN UNIVERSITY LIBRARY OPERATIONS

AN ABSTRACT

BY

SUPAP KLINRUANG

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Arts degree in Library Sciences and Information Sciences
at Srinakharinwirot University**

May 1994

The purposes of this study were to need of patrons in library operations, to study the opinions of librarians regarding the participation of patrons in library operations, and to compare the need of patrons in library operations. The sample consisted of undergraduate students, graduate students, teachers and librarians in state universities under the Ministry of University Affairs, which covered 1,231 persons selected by proportional stratified random sampling. There were 2 sets of rating scale questionnaires used in this study one set for patrons and the other set for librarians. Statistics were analyzed by percentile, arithmetic means, standard deviation, and one-way analysis of variance. The major findings were as follows:

1. Patrons should participate in library operations by formal and informal forms. The patrons group which should participate the most in library operations should be teachers, because of their teaching experience and also librarians require their advice for acquisition of library resources.

2. Patrons need formal participation in library operations such as serving on Acquisition Advisory Committees, especially for selecting newspapers and journals, Patrons can and work part-time in acquisition operations with librarians. Librarians think that patrons especially teachers should participate by serving in Newspaper Advisory Committees and especially as Advisors to Acquisitions Committees.

3. Patrons need to participate informally in library operations by all means.

4. The need participation scale of patrons in library operations was significantly different at .01 . For a better understanding of how to use the library efficiently undergraduate students according to the

participation formal need scale require more involvement in library operations than teachers and graduate students. For all informal library operations that patrons need to participate in, the figures were significantly different at .05 . In participating to give suggestions to the librarians, the undergraduate and graduate patrons preferred using suggestions boxes rather than presenting suggestions in person to the librarians. The main reason for use of suggestions boxes is that the librarian is given the time to study the suggestions all at one time, rather than having to take time off to listen to each individual suggestion.